

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

LOKÁLNÍ STRATEGIE ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ V ÚZEMÍ ORP KARVINÁ

ZÁŘÍ 2015

PROJEKT SPOLEČNÁ ŘEŠENÍ PRO LEPŠÍ UČENÍ
REG. Č. CZ.1.07/1.1.00/46.0006

Tento výstup byl financován z prostředků ESF prostřednictvím Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost a státního rozpočtu ČR.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Obsah

ÚVOD

1. Popis ORP Karviná	6
2. SWOT analýza místních podmínek základního vzdělávání	9
2.1. Popis stávající situace škol v územním obvodu obce s rozšířenou působností Karviná.....	9
2.2. Klíčová zjištění ze statistik	17
2.3. Silné stránky, slabé stránky, příležitosti a hrozby (SWOT analýza)	20
3. LEGISLATIVNÍ RÁMEC	23
4. VIZE A PRINCIPY STRATEGIE vzdělávání žáků ohrožených školním neúspěchem (pilotně ověřeno v projektu „Společná řešení pro lepší učení“)	24
4.1. Vytvoření odborné pracovní skupiny	26
4.2. Popis organizací odborné pracovní skupiny	27
4.2.1 Statutární město Karviná.....	27
4.2.2 Odbor rozvoje, oddělení marketingu a školství.....	27
4.2.3 Odbor sociální, oddělení sociálně-právní ochrany dětí.....	28
4.2.4 Městský dům kultury Karviná	29
4.2.5 Regionální knihovna Karviná	29
4.2.6 Obec Dětmárovice	29
4.2.7 Obec Petrovice u Karviné	30
4.2.8 Obec Stonava.....	30
4.2.9 Krajské středisko volného času Juventus, Karviná, příspěvková organizace.....	31
4.2.10 Pedagogicko-psychologická poradna, Karviná, příspěvková organizace.....	31
4.2.11 Školské rady.....	31
4.3. Mentorská centra jako realizátor strategie v praxi	32
4.4. Dotazníková šetření.....	33
4.4.1 Městský dům kultury Karviná.....	33
4.4.2 Pedagogicko – psychologická poradna Karviná.....	35
4.4.3 Regionální knihovna Karviná	36
4.4.4 JUVENTUS.....	37

4.4.5	OSPOD Karviná	39
5.	Plán řešení problémů, cíle, vize do budoucnosti.....	41
5.1.	Okruh 1: Nedostatečný objem finančních prostředků na rekonstrukci a modernizaci škol .	41
5.2.	Okruh 2: Nedostatečný objem finančních prostředků na zajištění podpůrných opatření pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami.....	42
5.3.	Okruh 3: Nízká úroveň jazykového vzdělání žáků	44
5.4.	Okruh 4: Nízká úroveň technického vzdělání u žáků.....	46
5.5.	Okruh 5: Špatná úroveň čtenářské gramotnosti našich žáků.....	48
5.6.	Okruh 6: Nízká úroveň matematické gramotnosti žáků.....	49
5.7.	Okruh 7: Další vzdělávání pedagogických pracovníků – finance a potřeby.....	50
5.8.	Vize a náměty do budoucnosti	52
5.8.1	Školní asistent jako pomocník učitele	53
5.8.2	Mentor nadaného žáka	53
5.8.3	Diferencovaná výuka hlavních předmětů (matematika, český jazyk)	53
6.	Seznam zkratk.....	56
7.	Samostatná příloha č. 1 Analýza statistických dat a SWOT analýza.....	56
8.	Samostatná příloha č. 2 Vyhodnocení dat projektu	56

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Motto:

Práce vyžaduje čím dál větší vzdělání, vzdělání čím dál větší práci.

Gabriel LAUB

ÚVOD

Základní školy na území obce s rozšířenou působností (dále ORP) Karviná jsou přirozenými otevřenými centry vzdělání. Jsou otevřené nejen žákům, ale i jejich zákonným zástupcům a při mnoha akcích i široké veřejnosti.

Školy hledají a podporují potenciál každého žáka, vnímají jeho individualitu a potřeby, pomáhají mu připravit se na vstup do života. Přejeme si školy bezpečné, plné spokojených a usměvavých žáků, kteří sem budou chodit rádi a vzdělávání pro ně bude radostí. Věříme, že právě takové školy plné profesionálních učitelů ve vymezeném území máme.

Každé dítě má na začátku svého „školního života“ jinou startovací pozici a ta nebývá vždy ideální, a tak jsou některé děti ohrožené školním neúspěchem, který je dán sociálně znevýhodněným prostředím, ze kterého pocházejí a malými intelektuálními podněty, které jim jejich okolí nabízí. Právě tyto děti bývají velmi často ohroženy školním neúspěchem a ten znamená nejen nelehké uplatnění na trhu práce, ale také špatné adaptační podmínky v třídním kolektivu, kde tyto děti často zaujímají pozici na okraji třídního kolektivu.

ORP Karviná je územím se soustředěnou podporou státu, tedy i územím se značným % žáků ohrožených předčasným ukončením základního vzdělávání. Tyto skutečnosti se staly východiskem pro zapojení se do výzvy č. 46 k předkládání žádostí o finanční podporu individuálních projektů ostatních z Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost, prioritní osy 1 Počáteční vzdělávání, kterou vyhlásilo Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR jako řídicí orgán v listopadu 2013. Projekt nabízel nastavení a ověření strategií možné pomoci právě této skupině dětí tak, aby zažila školní úspěch a byla vnímána individualita každého dítěte i jeho zákonného zástupce.

Na základě úspěšně schválené projektové žádosti statutární město Karviná spustilo od července 2014 rozsáhlý projekt na podporu žáků ohrožených školním neúspěchem

a předčasným odchodem ze vzdělávání. Projekt nese název „Společná řešení pro lepší učení“, je označen reg. č. CZ.1.07/1.1.00/46.0006 a je do něj zapojeno 14 základních škol na území ORP (Karviná, Dětmorovice, Stonava). Projekt byl ukončen v září 2015.

Celkem bylo podpořeno více než 400 žáků napříč všemi ročníky základních škol. Projektové aktivity byly zaměřeny na děti, které nejsou schopny zvládnout probírané učivo v celém rozsahu, schází jim motivace k učení, jsou nedůslední v přípravě na výuku. Prospěch těchto dětí je dlouhodobě či opakovaně neuspokojivý. Jsou tak ohroženy předčasným odchodem ze vzdělávání a mají pak horší startovní pozici v dalším vzdělávání a na trhu práce. V rámci projektu byla na školách zavedena celá řada podpůrných programů a opatření, která měla za cíl zlepšit prospěch těchto žáků a motivovat je ke vzdělávání. Jednalo se např. o individuální podpůrné programy ve smyslu systematického vedení a kontroly žáků ze strany mentorů, fungování školních klubů, doučování v problémových předmětech, pořízení vhodných výukových pomůcek, softwarů a ICT, které žákům usnadní přípravu na vyučování.

Kromě dětí byli v projektu podpořeni také pedagogové a pracovníci organizací působících v oblasti základního vzdělávání a volného času dětí, kteří mohou na tyto žáky vhodně působit. V rámci projektu byl podpořen jejich profesní rozvoj, kdy se mohli vzdělávat v oblastech souvisejících s tématem školního úspěchu a inkluze. Celkem se jednalo o více než 200 osob.

Záměrem projektu bylo rovněž zvýšit informovanost o tématech „zbytečných školních neúspěchů žáků“, prohloubit spolupráci mezi školami a dalšími organizacemi, které s dětmi pracují a vytvořit návrh lokální strategie základního vzdělávání v našem regionu.

Cílem zpracování této strategie bylo zmapovat situaci a podmínky vzdělávání v rámci správního obvodu obce s rozšířenou působností Karviná, provést jejich analýzu a zjistit problémy a potřeby škol. Cíle a opatření stanovené v této strategii reagují na potřeby a podněty škol, na změny v rámcovém programu pro základní vzdělávání nebo na nové standardy ve školství.

Nalezneme společná řešení pro lepší učení našich dětí!

1. Popis ORP Karviná

Zánikem okresních úřadů k 1. lednu 2003 a převedením dosud vykonávaných činností na obce s rozšířenou působností (tzv. obce III nebo ORP) a krajské úřady došlo k zásadní změně ve způsobu výkonu a organizace veřejné správy v České republice.

Cílem bylo především přiblížení výkonu jednotlivých agend blíže k občanům - tedy na obce s rozšířenou působností a posun rozhodovacích procesů od ústředních orgánů směrem dolů, což znamená, že vše bude řešeno co nejbližší bydliště občanů.

Obce s rozšířenou působností vykonávají státní správu v přenesené působnosti ve svém správním obvodu. Jedná se v první řadě o následující potřebné agendy, které občané nejčastěji využívají:

- evidence obyvatel
- vydávání cestovních a osobních dokladů
- řidičských průkazů, technických průkazů, evidence motorových vozidel
- živnostenské oprávnění
- výkon činností sociální práce vedoucí k řešení nepříznivé sociální situace a k sociálnímu začleňování
- sociálně právní ochrana dětí
- péče o staré a zdravotně postižené občany
- vodoprávní řízení, oblast odpadového hospodářství a ochrany životního prostředí
- státní správa lesů, myslivosti a rybářství
- oblast dopravy a silničního hospodářství

¹Správní obvod Karviné jako obce s rozšířenou působností (ORP Karviná) zahrnuje, kromě vlastního území statutárního města Karviná, také území Dětmovic, Petrovic u Karviné a Stonavy. ORP Karviná leží na řece Olši, na severovýchodním okraji Moravskoslezského kraje, ve stejnojmenném okrese v české části Hornoslezské pánve. Na jihu hraničí správní obvod ORP Karviná s Havířovem, Horní Suchou, Albrechticemi a Chotěbuzí, na západě s Dolní Lutyní, Orlovou a Doubravou a na severu a východě hraničí s Polskem. Sousedními okresy (powiaty) na území Polska jsou – na severu powiat Wodzislawski, na severu a severovýchodě miejski powiat Jastrzębie – Zdrój a na východě powiat Cieszyński. Tyto tři powiaty přináležejí do Slezského vojvodství.

Karviná je zároveň jedním z jádrových měst Ostravské aglomerace a významným střediskem, ve kterém je soustředěna občanská vybavenost vyššího významu, pokrývající potřeby obyvatel spádového území (školství, kultura, zdravotnictví a sociální péče, obchod, služby atd.). Tento význam města není dán pouze jeho dřívějším administrativním zařazením, ale

¹ http://uap.karvina.cz/_dokumentace/UAP_Vykresy/Textov%C3%A1_%C4%8D%C3%A1st_UAP.pdf

zejména historickým vývojem podmíněným jeho polohou na hlavním železničním tahu Bohumín – Žilina. V rámci proběhlé reformy státní správy byla Karviná s platností od 1. 1. 2003 stanovena obcí s pověřeným obecním úřadem a úřadem s rozšířenou působností se shodným správním obvodem vymezeným územím Dětmarovic, Karviné, Petrovic u Karviné a Stonavy.

Ve statutárním městě Karviná i v ostatních obcích správního obvodu ORP Karviná je rozsah zařízení občanské vybavenosti odpovídající velikosti města a obcí jejich postavení ve struktuře osídlení. Většina zařízení je situována v městské zástavbě centrální části města Karviná, samostatné areály nebo větší plochy občanského vybavení představují:

- areály mateřských, základních, středních a vysokých škol (včetně tělocvičen a školních hřišť),
- areál nemocnice a lázní,
- sportovní areály,
- areály sociální péče.

Sít' základních škol (především ve vesnickém území) je stále velmi významným typem vybavenosti nejen z hlediska této veřejné služby, ale mnohdy i kulturního a společenského života obcí (soudržnosti obyvatel obcí). Mírné změny v této oblasti přináší zvýšená mobilita obyvatel (růst vybaveností domácností automobily a preference kvalitního specializovaného vzdělání zejména u dětí na druhém stupni základních škol). V řešeném území je oblast školství postižena poklesem počtu žáků s dopadem do sítě základních škol. Z územně plánovacího hlediska se důsledky optimalizace sítě škol v městě Karviné výrazněji neprojeví, většinou dojde pouze ke změně využití stávajících areálů a budov bez výraznějších negativních dopadů na okolí. Tradičním specifikem školství je jeho národnostní charakter, v Karviné a Stonavě jsou polské základní mateřské školy, slovenská základní škola v Karviné byla zrušena. V Karviné a Petrovicích u Karviné je lokalizována řada středních škol. Svou pozici upevňuje v Karviné poměrně „mladé“ vysoké školství.

Rozsah problémů specifické oblasti Karvinsko výrazně negativně ovlivňuje udržitelný rozvoj řešeného území. Za přímé zásadní problémy se považují v hospodářské oblasti zejména vysoká míra nezaměstnanosti, nevyvážená vzdělanostní struktura, nízká úroveň mezd a omezená mobilita obyvatel za prací, s výrazným průnikem i do soudržnosti obyvatel území. Limitujícím faktorem rozvoje SO ORP Karviné je především situace v zaměstnanosti obyvatel. Okres Karviná, ale i blízká Ostrava vykazují dlouhodobě velmi vysokou (extrémní) úroveň nezaměstnanosti v rámci ČR.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

2. SWOT analýza místních podmínek základního vzdělávání

Samostatnou přílohou č. 1 tohoto dokumentu je Analýza základního školství v OPR Karviná pro přípravu Lokální strategie rozvoje vzdělávání, Analýza statistických dat a SWOT analýza zpracované společností RPIC-ViP s. r. o. v průběhu realizace projektu Společná řešení pro lepší učení.

Statistické údaje v této příloze č. 1 jsou zpracovány za všechny základní školy na území obce s rozšířenou působností (ORP) Karviná. Toto území zahrnuje i obec Petrovice, jejíž základní škola není součástí projektu, nicméně údaje za ni jsou z důvodu zachování územní statistiky zapracovány do tohoto dokumentu.

Statistické údaje o základních školách za ORP Karviná byly zpracovány z agregovaných výkazů o základních školách na území jednotlivých obcí (tj. Karviná, Dětmarovice, Stonava a Petrovice) za období školních let 2010/11 až 2014/15. Za účelem srovnání vývojových tendencí byly zpracovány identické statistiky také pro Moravskoslezský kraj (MS kraj) a Českou republiku (ČR), jejichž zdrojem byly vybrané tabulky ze Statistiky školství Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT ČR) dostupné online na <http://toiler.uiv.cz/rocenka/rocenka.asp>.

Součástí této kapitoly lokální strategie rozvoje vzdělávání v území ORP Karviná jsou tak pouze vybrané části analýzy, která je doložena formou samostatné přílohy.

2.1. Popis stávající situace škol v územním obvodu obce s rozšířenou působností Karviná

Statutární město Karviná je v současné době zřizovatelem 12 základních škol. Jedna z nich je s polským jazykem vyučovacím a její součástí je i mateřská škola. Rovněž další dvě základní školy mají jako součást subjektu i mateřské školy (z toho 1 ZŠ má dvě mateřské školy). Samostatných mateřských škol je v Karviné 13, z toho dvě mají další odloučená pracoviště. Rekapitulace: z celkového počtu 19 MŠ je 13 samostatných subjektů s 15 školami a 4 MŠ jsou součástí subjektu spolu se ZŠ. Ostatní obce v ORP, tj. Dětmarovice, Stonava a Petrovice u Karviné mají ve svém území shodně po jedné sloučené ZŠ a MŠ.

Stávající kapacita škol plně zabezpečuje podmínky pro předškolní vzdělávání a podmínky pro plnění povinné školní docházky. Školy zabezpečují výuku v běžných, speciálních i přípravných třídách a taktéž vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami formou individuální integrace.

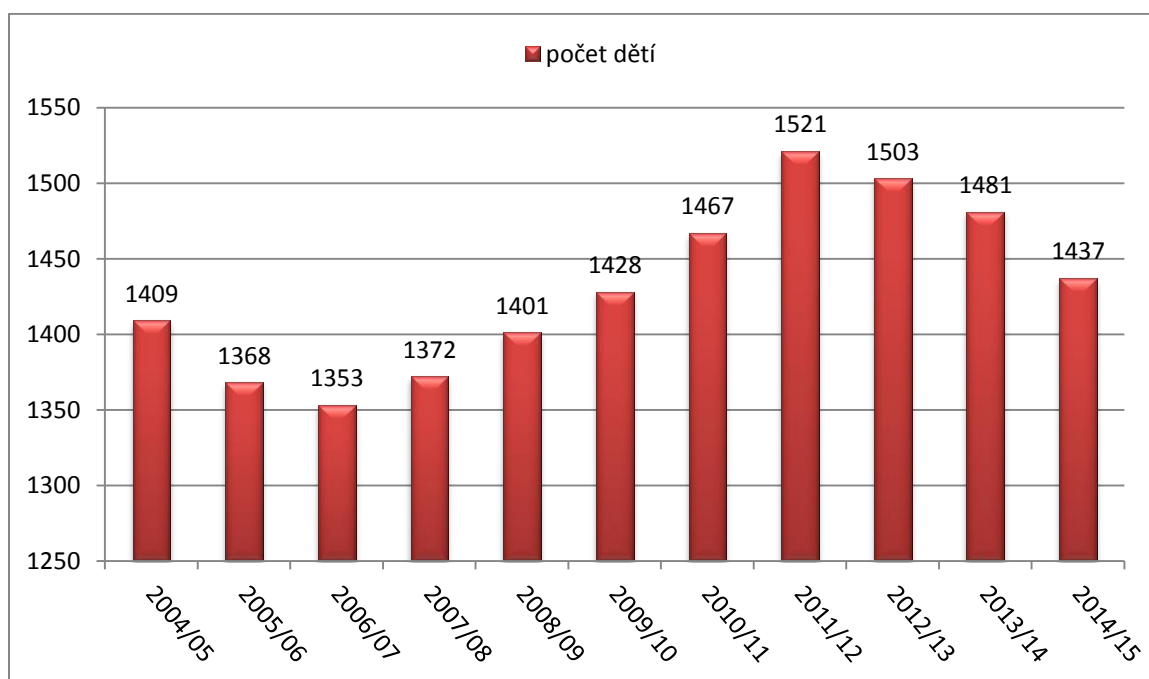
Děti a žáci se speciálními vzdělávacími potřebami se mohou rovněž vzdělávat v mateřské a základní škole zřízené krajem a následně ve střední škole zřízené rovněž krajem pro tuto skupinu žáků.

Mateřské školy

Předškolní vzdělávání podporuje rozvoj osobnosti dítěte předškolního věku, podílí se na jeho zdravém citovém, rozumovém a tělesném rozvoji a na osvojení základních pravidel chování, základních životních hodnot a mezilidských vztahů. Vytváří základní předpoklady pro pokračování ve vzdělávání. Předškolní vzdělávání se poskytuje především dětem od 3 do 6 let, je nepovinné a realizuje se v mateřských školách. Vzdělávání v posledním ročníku mateřské školy zřizované státem, krajem, obcí nebo svazkem obcí se poskytuje dítěti bezúplatně, nejvýše však po dobu 12 měsíců.

Každá mateřská škola má zpracovaný svůj školní vzdělávací program, který vychází z Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání. Rodiče si mohou vybrat pro své dítě kteroukoliv mateřskou školu. Školky jsou limitovány stanovenou kapacitou. V mateřské škole se stanoví za předškolní vzdělávání měsíční úplata. Tuto úplatu nemusí hradit rodič nebo zákonný zástupce v případech stanovených vyhláškou o předškolním vzdělávání.

Vývoj počtu dětí v mateřských školách za období školního roku 2004/2005 – 2014/2015

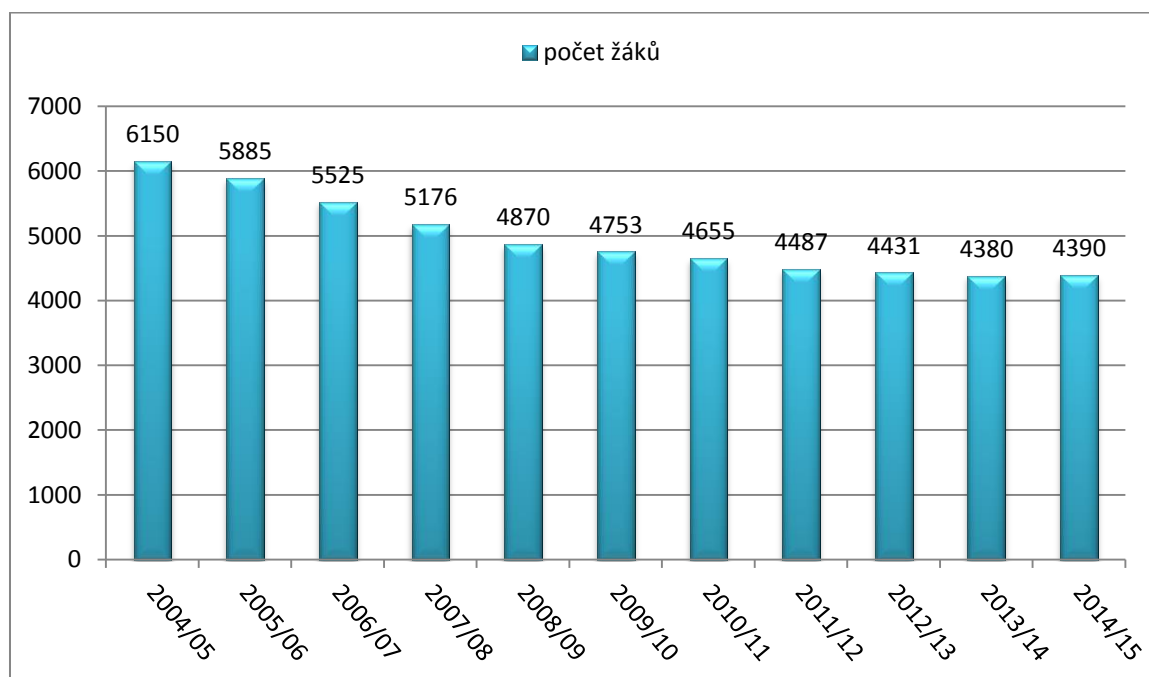

Základní školy

Cílem základního vzdělávání je vést žáky k tomu, aby si osvojili potřebné strategie učení a na jejich základě byli motivováni k celoživotnímu učení. V souladu se školským zákonem je pro realizaci základního vzdělávání vydán Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání. Tento dokument, platný pro tvorbu školních vzdělávacích programů v základním vzdělávání, je určený všem základním školám, včetně těch, které vzdělávají žáky s lehkým mentálním postižením, a víceletým gymnáziím. Délka povinné školní docházky je stanovena školským zákonem a činí devět let. Realizuje se v základní škole (devítiletý program), základní škole speciální (desetiletý program).

Školní vzdělávací programy jednotlivých základních škol vycházejí z Rámcového vzdělávacího programu a odlišují se svým zaměřením popř. rozšířenou nabídkou vzdělávání. Město stanovilo v souladu se školským zákonem obecně závaznou vyhláškou školské obvody. Rodiče však mají možnost rozhodnout se pro kteroukoliv školu v Karviné ke vzdělávání svých dětí. Školy jsou omezeny pouze kapacitou. Základní škola Karviná-Nové Město Cihelní 1666 a Základní škola Karviná-Nové Město tř. Družby 1383 zajišťují vzdělávání i v přípravných třídách. Základní škola Karviná-Nové Město tř. Družby 1383 je specifická 95 % zastoupením žáků se sociálním znevýhodněním.

Vývoj počtu žáků v základních školách za období školního roku 2004/2005 – 2014/2015

Následuje stručná charakteristika jednotlivých základních škol v území ORP Karviná, jejichž zřizovateli jsou obce. Na území ORP Karviná se dále nachází 3 školská zařízení, jejichž zřizovatelem je Moravskoslezský kraj.

Základní škola Borovského

Základní škola Borovského je plně organizovaná škola situovaná v Karviné - Ráji. Škola se ve své práci zaměřuje na rozšířenou výuku jazyků, vyučování informačních technologií, řídí se zásadami pro Zdravou školu a získala akreditaci k výuce cizinců. Jazykové zaměření školy se promítá do nabídky jazykového vzdělávání po celou dobu školní docházky. Kromě výuky jazyků škola nabízí žákům také různé kroužky - sportovní, hudební - výuka na flétnu, kytaru, sborový zpěv, výtvarně-keramický, klub MENSY, rozhlasový, psaní všemi deseti, sportovní, zdravotní atd. Žáci pod vedením zkušených pedagogů vydávají časopis "Borováček". Při škole pracuje také školní družina se 4 odděleními. Škola má speciální školní poradenské pracoviště.

Základní škola a Mateřská škola Prameny, Karviná, příspěvková organizace

Od 1. 9. 2009 došlo ke splynutí dvou právních subjektů a vznikl subjekt nový - Základní škola a Mateřská škola Prameny, Karviná, příspěvková organizace. Základní škola pracuje podle Školního vzdělávacího programu pro základní vzdělávání – Prameny. Škola v loňském školním roce opět získala prestižní mezinárodní titul EKOŠKOLA. Dále získala certifikovanou značku Rodiče vítáni. Výuka anglického jazyka je realizována od 1. třídy. Od 7. ročníku škola realizuje výuku druhého cizího jazyka – německého nebo ruského, vždy podle zájmu dětí. Škola spolupracuje se Sportovním klubem Karviná se zaměřením na lední hokej. Děti školy i školky mají možnost bruslit v rámci výuky. Na škole funguje Školské poradenské pracoviště - speciální pedagog, výchovný poradce a školní metodik prevence, což představuje rozšíření služeb jak pro děti, tak pro rodiče. Poradenské pracoviště se významně podílí na zlepšení klimatu školy a prohloubení důvěry ve školu jako instituci.

Základní škola Karviná-Ráj Školská 432

Škola nabízí vzdělávací program zaměřený na zavádění evropské dimenze do vyučování s důrazem na jazykovou složku: písemné a ústní vyjadřování, tvořivost. Formou zájmových útvarů nabízí různorodé aktivity od tělesného a zdravotního zaměření, přes jazykové po humanitární a přírodovědné aktivity. Škola je otevřena všem žákům. Zcela běžná je integrovaná výuka s handicapovaným jedincem, vnitřní a vnější diferenciací. Škola se profiluje i zajímavou nabídkou volitelných předmětů a to už od druhého ročníku. V nižších třídách se rovněž zaměřuje na výuku s využitím odborných LEGO učeben. Ve vyšších ročnících pak na zvládnutí všeobecné klávesové gramotnosti pomocí programu ZAV a na

počítačovou gramotnost. Velký význam je dáván na rozvoj čtenářské gramotnosti - práce s textem, neboť ta je základem pro rozvíjení dalších gramotností (matematická, přírodovědná, finanční...). V posledních letech prošla škola několikrát dobrovolným testováním kvality výsledku vzdělávání. I když jednotliví žáci dosahují v různých soutěžích regionálního i krajského charakteru vynikajících výsledků, celkově se škola řadí mezi průměrné školy. Od školního roku 2009-2010 je na škole činné školní poradenské pracoviště, které je složeno z výchovného poradce, speciálního pedagoga a preventisty sociálně-patologických jevů.

Základní škola Karviná-Ráj U Lesa 713

Motivační název ŠVP „Všichni toužíme být úspěšní“ není nahodilý. Vyjadřuje základní myšlenku vzdělávacího programu. Škola chce v přátelském prostředí zdravě učit, vychovávat osobnosti a tento program nabízí i dětem se zdravotním postižením. Škola je bezbariérová, umožňuje integraci handicapovaným žákům, kteří jsou vhodní pro individuální integraci v ZŠ v běžných třídách a skupinovou integraci ve speciální třídě. Škola má jednu speciální třídu, ve které se vzdělává 6 žáků s postižením autistického spektra. Všechny své žáky připravuje pro další studium a praxi na středních školách. Škola se profiluje integrací žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Ve škole pracují celkem pedagogičtí asistenti i speciální pedagogové. Škola i školní družina nabízí žákům spoustu kroužků. Na škole funguje Školské poradenské pracoviště

Základní škola a mateřská škola s polským jazykem vyučovacím-Szkoła Podstawowa i Przedszkole, Karviná-Fryštát, Dr. Olszaka 156

ZŠ a MŠ s polským jazykem vyučovacím jako jediná v Karvině a nejbližším okolí nabízí vzdělávání občanům hlásícím se k polské národnostní menšině od 1. po 9. ročník. Spádová oblast zahrnuje nejenom město Karviná, ale rovněž přilehlé obce (Petrovice u Karviné, Stonava, Albrechtice, Orlová). Specifikem školy je fakt, že pouze několik žáků bydlí v nejbližším okolí školy. Většina denně dojíždí z jiných částí města a okolních obcí. Ve škole proto funguje školní družina, která nabízí své služby jak ráno tak odpoledne. Rovněž v oblasti zájmové činnosti se škola snaží nabídnout co nejširší škálu kroužků a nepovinných předmětů (dojíždějící žáci čekají na rodiče ve školní družině a v místě bydliště již nemají možnost se zapojit do mimoškolních aktivit). Škola nemá žádnou specializaci. Vzdělávání probíhá v polském jazyce dle ŠVP „W dziewięć lat dookoła świata,, (Za devět let kolem světa). Kromě učiva a kompetencí požadovaných RVP ZV obsahuje tento dokument celou řadu regionálních zvláštností spjatých právě s polskou národnostní menšinou. Veškeré předměty kromě cizích jazyků a českého jazyka jsou vyučovány v polském jazyce. Specifikem je fakt, že většina disponibilních hodin je určena na výuku polského jazyka a tak není moc velký prostor pro nabídku předmětů, které by umožnily dětem rozvíjet konkrétní zájem, profilovat se. Důraz je kladen na výuku matematiky a jazyků. Žákům, kteří mají zájem, je nabízena

účast v mnoha předmětových olympiádách a soutěžích. Všichni pedagogičtí zaměstnanci získali potřebnou kvalifikaci. Dále škola aktivně spolupracuje s organizacemi v Polsku (získávání dotací, vzdělávací aktivity v polském jazyce, exkurze, kulturní programy pro žáky a podobně).

Základní škola a Mateřská škola Dělnická, Karviná, příspěvková organizace

ZŠ a MŠ Dělnická je úplná základní škola s kapacitou 700 žáků ve škole, 180 žáků ve školní družině a 170 dětí v mateřských školách. Výuka probíhá ve všech devíti ročnících po 3 - 4 třídách. Škola je umístěna v centru města Karviné s výbornou dostupností. Základním dokumentem školy je Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání "Pilná včelka". Koncepce školy je postavena na základních čtyřech pilířích: informační gramotnost, jazyková gramotnost, čtenářská gramotnost a sport. Škola má 29 kmenových tříd. Nedílnou součástí je i výuka klávesnicové gramotnosti s programem ZAV. Škola je každoročním pořadatelem mistrovství republiky v psaní na PC. Součástí jedné z učeben informatiky je i školní televizní studio TV ÚL, které bylo vybaveno pro spolupráci školního TV týmu s TV Polar a umožňuje vytvářet reportáže z různých akcí. V budově školní družiny mohou žáci a učitelé využívat Čtenářský klub. Ve školní družině dále najdeme Kreativní dílnu, která je vybavena keramickou pecí a dalšími výtvarnými pomůckami sloužícími pro potřeby školy i školní družiny. V téže budově je umístěna žákovská klubovna. Škola spolupracuje se sportovními kluby MFK OKD Karviná, Sokol Karviná a MTK.

Základní škola Karviná-Nové Město Cihelní 1666

Na základní škole probíhá diferencovaná výuka, která zohledňuje zajištění rovné přístupu k informacím – umožňuje úspěšnost v rámci vyučovacího procesu jak méně nadaným, tak talentovaným žákům (již od 5. třídy v hlavních předmětech – jazyk český a matematika). Škola se specializuje na čtenářskou gramotnost – porozumění textu nejen v hodinách českého jazyka, ale i v ostatních předmětech – připravuje zavedení Školní knihovny, čtenářského klubu; účastní se mnoha projektů, které jsou takto orientovány. Soustředí se na jazykovou gramotnost žáků – od prvních tříd je realizována výuka plně kvalifikovanými a aprobovanými pedagogy; vyučuje nejen anglický jazyk, ale také ruštinu a španělštinu; na škole probíhá výuka s rodilými mluvčími a snaží se o realizaci zahraničních jazykových zájezdů. Výuka ICT probíhá na vysoké úrovni ve specializovaných učebnách; ve srovnání škol v ICT dovednostech žáci skončili hned za studenty víceletých gymnázií. V ŠVP je zaveden jako hlavní předmět finanční gramotnost – zajištění všeobecného přehledu využitelného v běžném životě. Klasickou výuku škola doplňuje realizací specializovaných předmětových exkurzí, kurzů a ozdravných pobytů. Účastní se soutěží a olympiád různého zaměření. Má vlastní školní poradenské pracoviště, které je personálně obsazeno školní psycholožkou, výchovnou poradkyní a metodičkou prevence.

Základní škola, Karviná-Hranice, Slovenská

Škola s 1. - 9. postupným ročníkem v panelovém sídlišti městské části Karviná – Hranice. Škola je typickou pavilónovou školou ze sídlištní výstavby v sedmdesátých letech 20. století (rok dokončení 1969). Škola má celkem 3 pavilony a budovu školní družiny se školní jídelnou. Vedle kmenových tříd jsou k dispozici odborné učebny Př, PC, Ch, Hv, Vv, Fy, cizích jazyků, dřevo, kovo a elektro dílna, cvičná kuchyně, v některých třídách je instalovaná interaktivní tabule. Výuka probíhá také na školním pozemku a v okolí budovy školy, kde probíhá praktické vyučování. V areálu školy je krytá plavecká učebna, která poskytuje možnost výuky plavání ve 2. a 3. ročníku, která je již tradicí. Na škole pracují pod vedením pedagogů tyto kroužky: Florbal starších žáků, Školní časopis „Školáček“, Kroužek německého jazyka, Ekologický kroužek, Kroužek anglického jazyka, Keramika. Škola se zaměřuje na ekologii a házenou. Titul Ekoškola jí byl poprvé udělen ve školním roce 2009/2010. Na ekologickém chodu školy se podílí dobře fungující ekotým, který provádí pravidelný monitoring školy. Spolupracuje také s občanským sdružením TRIANON. Od tohoto sdružení získala za rok 2012 ocenění „Nejaktivnější škola v oblasti ekologie.“ Házenou hrají chlapci i dívky od 3. ročníku. Škola již několikrát organizovala celostátní turnaj v házené Novinářský kalamář.

Základní škola Karviná-Nové Město tř. Družby 1383

Pravidelná výuka byla zahájena dne 1. září 1954. Škola je nejstarší základní školou s českým vyučovacím jazykem v Karviné. Od roku 1996 se žáci 1. stupně základní školy vyučují také v budově na ulici Mírová. Celková kapacita školy je 500 žáků. Školu navštěvuje v současné době celkem 480 žáků. Typickou zvláštností naší školy je to, že ji navštěvují především děti ze sociokulturně znevýhodněného prostředí (97%). Aktuální stav počtu žáků se v průběhu školního roku často mění z důvodu vysoké fluktuace rodin v této lokalitě (přibližně 130 žáků). Součástí školy je školní družina a školní výdejna obědů. Pro děti ze sociálně znevýhodněného prostředí jsou otevřeny tři přípravné třídy. Od roku 2006 je ve škole zřízeno Školní poradenské pracoviště. Jeho úkolem je poskytování poradenských a konzultačních služeb pro žáky, jejich zákonné zástupce a pedagogy.

Základní škola, U Studny

Základní škola vznikla ve druhé polovině 60. let, vyučování bylo zahájeno v září 1967. Je to typ pavilónové školy, kterou v současné době tvoří vedle hlavního pavilónu ještě pavilóny B (třípodlažní – 2. stupeň) a C (dvoupodlažní – 1. stupeň), prostorná tělocvična a venkovní hřiště se zpevněným povrchem. Škola má elokované pracoviště, které představuje budova školní jídelny, kuchyně a družiny. V současné době je kapacita školy 420 žáků. V posledních 3 letech se podařilo stabilizovat počet žáků, což vzhledem k demografickému vývoji našeho

regionu je možné považovat za úspěch. Výuka ve škole probíhá dle vzdělávacího programu „Naše základní škola“.

Základní škola Karviná-Mizerov Majakovského 2219

Základním dokumentem školy je školní vzdělávací program s motivačním názvem Majáček. Koncepce školy je vzhledem k ŠVP postavena na dvou základních pilířích: třídy s rozšířenou výukou cizích jazyků a třídy s rozšířenou výukou tělesné výchovy (basketbal, plavání). Ve všech ročnících se rovněž se akcentuje výuka informačních a komunikačních technologií. Ve spolupráci s TJ Sokol Karviná účast v celostátních basketbalových soutěžích (dorostenecká liga kadetů a juniorů) včetně účasti na mezinárodních turnajích, v oblasti plavání spolupráce s plaveckým oddílem Kosatky Karviná, který dosahuje také republikových výsledků. Velmi frekventované využití má i školní klub Kamarád, kde probíhají významné školní a společenské akce (recitační soutěže, přednášky, besedy, schůzky s rodiči). Ve škole pracuje školní poradenské pracoviště složené ze školní psycholožky, výchovné poradkyně, koordinátorky integrace žáků s individuálními vzdělávacími potřebami a metodičky prevence. Škola nabízí žákům školní družinu a bohatou zájmovou činnost.

Základní škola, Mendelova

Škola vyučuje podle inovovaného školního vzdělávacího programu Učící se škola. V srpnu 2010 se škola stala spolu se Základní školou v Praze - Kunraticích pilotní školou projektu Pomáháme školám k úspěchu. Cílem tohoto pětiletého projektu, který iniciovala a financuje THE KELLNER FAMILY FOUNDATION, rodinná nadace Renáty a Petra Kellnerových, je zajištění vysoké kvality výuky s důrazem na individuální přístup pedagogů k žákům. V projektu škola usiluje o to, aby se každý žák uměl co nejlépe učit (tedy zaměřuje se na rozvoj jeho kompetencí k učení) a aby při učení dosahoval svého osobního maxima (což není možné bez individualizace výuky). Škola aktivně pracuje na dalších vlastních i celoměstských projektech, organizuje v rámci ŠVP výchovné a vzdělávací kurzy a výjezdy pro žáky. Součástí výchovného působení je i organizování aktivit v oblasti charity.

Základní škola a mateřské škola Dětmorovice, příspěvková organizace

Plně organizovaná základní škola bez specializace, jejíž součástí je také školní družina, školní jídelna, dvě odloučená pracoviště mateřská škola Střed a mateřská škola Koukolná. Kapacita školy činí 300 žáků. Budova školy je třípodlažní. Součástí 2,5 ha areálu je i pozemek pro výuku praktických činností (pěstitelství). Žáci mají k dispozici školní knihovnu. Žákům školy je umožněno bezplatné využívání Internetu v počítačové učebně a školní studovně, zejména k samostudiu a vyhledávání informací k zadávaným referátům do jednotlivých předmětů. Keramická pec a hrnčířský kruh jsou dětmi maximálně využívány v hodinách výtvarné

výchovy a ve třech keramických kroužcích, které vedou obětaví rodiče a učitelky.

Základní škola a Mateřská škola Petrovice u Karviné, příspěvková organizace

Současná Základní škola v Petrovicích u Karviné jako nově utvořený právní subjekt vznikla k 1. lednu 2003. Její součástí jsou bývalá Základní škola v Závadě, Mateřská škola v Petrovicích, Mateřská škola v Dolních Marklovicích, Mateřská škola v Závadě, Školní jídelna v Petrovicích a Školní jídelna v Dolních Marklovicích. V budově petrovické základní školy je odloučené pracoviště Základní umělecké školy v Karviné. Škola je otevřená žákům se specifickými poruchami učení a chování, se zdravotním postižením, zdravotním znevýhodněním, sociálním znevýhodněním i žákům talentovaným, žákům s mimořádným nadáním. Škola nabízí bohatou zájmovou činnost.

Základní škola a Mateřská škola Stonava

Právní subjekt ZŠ a MŠ Stonava tvoří tyto součásti: ZŠ s českým jazykem vyučovacím, ZŠ s polským jazykem vyučovacím, MŠ Dolany, MŠ Hořany – s českým jazykem vyučovacím. MŠ Holkovice s polským jazykem vyučovacím a školní jídelna. Výuka na ZŠ Stonava s českým jazykem vyučovacím probíhá z provozních důvodů na dvou budovách. Ve školním roce 2013/2014 došlo k významné změně – zavedení 9 tříd. Po letech nebylo nutné spojovat dva ročníky 1. stupně do jedné třídy. Rozdělení výuky 1. a 2. stupně na dvě oddělené budovy umožnilo optimalizovat počty žáků ve třídách. Velmi dobrá znalost rodinného prostředí poskytuje podmínky pro zajištění bezpečného, téměř rodinného prostředí pro žáky. Výuka probíhá podle ŠVP ZV – Rodinná škola, Základní škola Stonava, čj. 249č/2007.

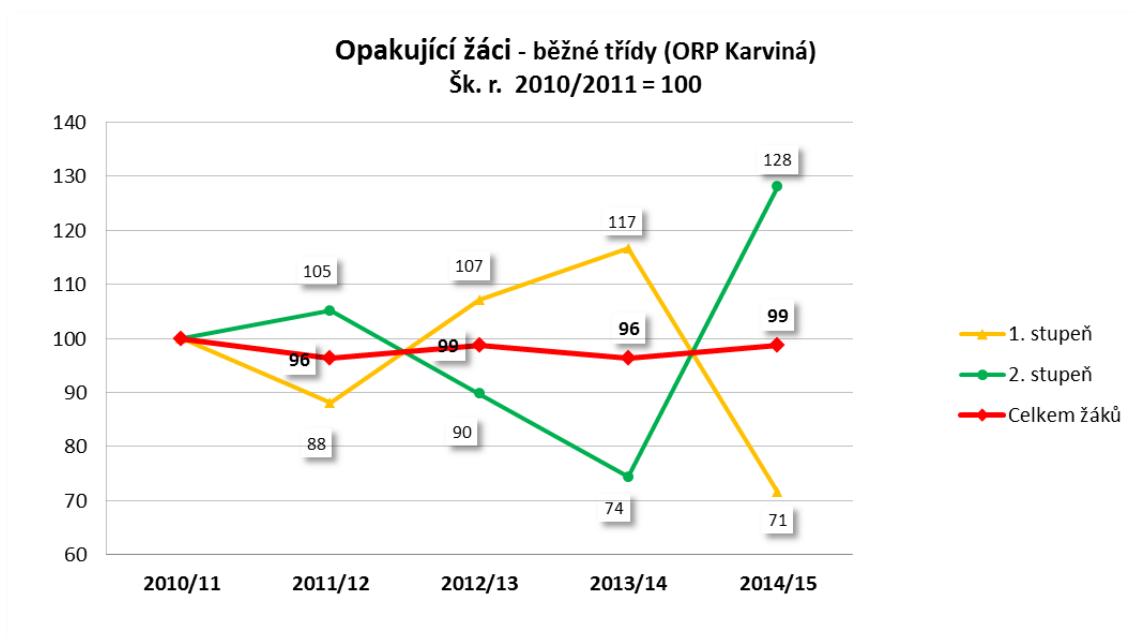
2.2. Klíčová zjištění ze statistik

- ✚ Podíl integrovaných žáků na celkovém počtu žáků běžných tříd každoročně narůstá - ve školním roce 2014/15 tvořili tito žáci v ORP Karviná 6,5% všech žáků běžných tříd na ZŠ (v MS kraji to bylo 7,5% a v ČR 5,6%).
- ✚ Oproti školnímu roku 2010/11 došlo ve školním roce 2014/15 ke zvýšení počtu integrovaných postižených žáků v OPR Karviná o cca +17%; v MS kraji to bylo o +27% a v ČR o +33%.
- ✚ Počet integrovaných žáků na třídu ve školním roce 2014/15 v ORP Karviná byl 1,39 integrovaných žáků/třída; v MS kraji to bylo 1,54 a v ČR 1,16.
- ✚ Nejpočetnějšími skupinami individuálně integrovaných žáků v ORP Karviná jsou:

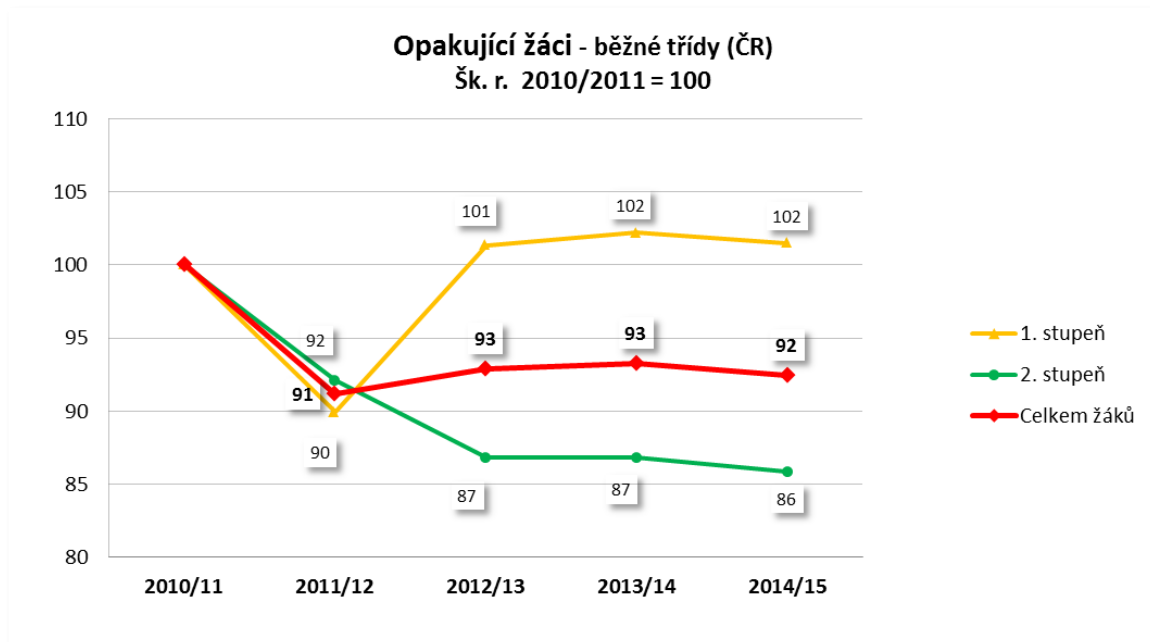
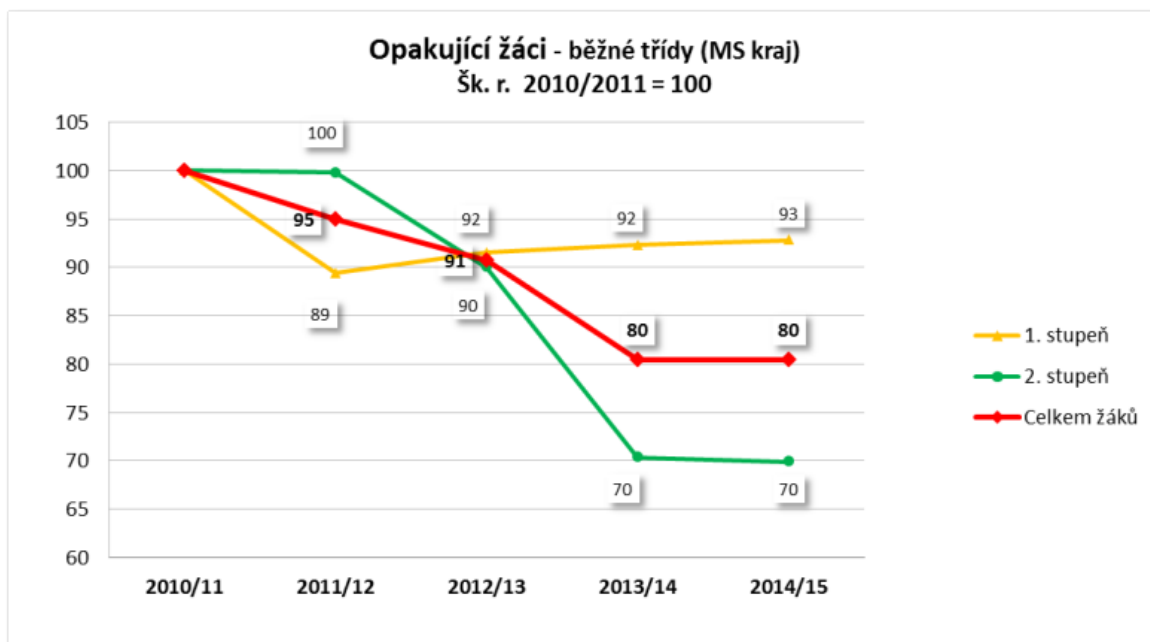
- žáci s poruchami učení (ve školním roce 2014/15 to bylo 62,8% všech integrovaných žáků)
- vadami řeči (11,1%)
- poruchami chování (9,2%)
- v relativním vyjádření nejvíce v posledních letech přibývají žáci s mentálním postižením (ve školním roce 2014/15 to bylo 5,2% všech integrovaných žáků)
- + Žáci se speciálními vzdělávacími potřebami (SVP) představují v ORP Karviná 7,7% všech žáků ZŠ.
- + Cca 45% žáků se SVP v ORP Karviná má zpracovány individuální vzdělávací plány (IVP).
- + Na ZŠ v ORP Karviná se ve srovnání s MS krajem i ČR v menší míře pracuje s možnostmi individuálních vzdělávacích plánů (IVP) pro žáky se SVP

Opakující žáci

Každoročně v ORP Karviná opakuje ročník okolo 80 žáků ZŠ a tento počet je po celou dobu sledovaného období školních let 2010/11 až 2014/15 stabilní - na rozdíl od MS kraje i ČR, kde dochází ke snižování počtu opakujících žáků (v případě MS kraje výrazněji.) I když se každoroční počet opakujících žáků v ORP Karviná (cca 80 opakujících žáků ročně) nezdá v absolutním vyjádření vysoký, ve srovnání s MS krajem i ČR je jejich relativní podíl na celkovém počtu žáků v ORP Karviná dvojnásobný a tvoří stabilně cca 1,5% všech žáků. Tento výrazně vyšší podíl má následně dopad například také do statistik žáků opouštějících základní vzdělávání po dokončení 7. a 8. ročníku základních škol, který je v případě ORP Karviná ve srovnání s MS krajem a ČR rovněž mnohem vyšší.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

2.3. Silné stránky, slabé stránky, příležitosti a hrozby (SWOT analýza)

Tato SWOT analýza vyhodnocuje možnosti práce se skupinou žáků ohrožených školním neúspěchem v pozitivním i negativním směru a vznikla na základě informací poskytnutých v průběhu několika jednání pracovních skupin a komentářů zástupců základních škol zúčastněných v projektu.

Jako silné stránky školství v ORP Karviná byly jednoznačně identifikovány nabyté zkušenosti škol v práci s žáky ohroženými školním neúspěchem, což bylo podpořeno právě realizací projektu Společná řešení pro lepší učení. Dále pak podpora ze strany zřizovatelů, navázané spolupráce s relevantními organizacemi a ochota samotných pedagogických pracovníků angažovat se v tomto tématu.

Mezi slabé stránky byla zařazena nespolečná spolupráce či problémová spolupráce některých rodičů žáků se SVP se školou, nízká účast zapojení těchto žáků do předškolního vzdělávání, nedostatek odborníků na speciální pedagogiku ve školách a zejména problematika jejich financování. Dále se školy i organizace působící ve vzdělávání potýkají s obtížně uchopitelnou definicí sociálně znevýhodněných žáků.

Jako příležitosti v této oblasti byly definovány především navázané vazby a spolupráce s odbornými organizacemi v oblasti speciální pedagogiky či inkluze, nastavení komunikační strategie a také novela školského zákona. Rozšiřuje se spolupráce s organizacemi předškolního vzdělávání, což umožňuje včasnou identifikaci žáků se SVP a především možnost nastavit vhodný podpůrný program již v začátcích základního vzdělávání. Příležitostí představují také školní kluby, možnosti využití didaktických pomůcek a stále kvalitnější diagnostické nástroje pro lepší a včasnou identifikaci žáků se SVP.

Největší hrozbou pro oblast vzdělávání je demografický úbytek počtu žáků důsledkem vystěhovávání se z regionu a všeobecným poklesem porodnosti. S čímž úzce souvisí nedostatek finančních prostředků na provoz škol jak ze strany zřizovatelů, tak ze strany státu, který poskytuje finanční prostředky na platy pedagogických i nepedagogických zaměstnanců škol a s tím spojeno nebezpečí snižování kvality výchovně vzdělávacího procesu. Další hrozbou by mohly být pokračující trendy předčasného ukončení vzdělávání, pakliže by se tato problematika dostatečně neřešila.

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
<ul style="list-style-type: none"> - zkušenosti škol s prací s integrovanými žáky - vysoká míra integrace znevýhodněných žáků do běžných tříd - úzká spolupráce s pedagogicko-psychologickou poradnou (PPP) a speciálním pedagogickým centrem (SPC) - zkušenosti s nastavováním individuálních vzdělávacích plánů (IVP) znevýhodněných žáků - existence přípravných tříd - vysoká míra / ochota zapojení pedagogů do DVPP - podpora projektů ze strany zřizovatelů ZŠ 	<ul style="list-style-type: none"> - problematické zapojení rodičů části žáků se SVP (nekomunikace, nevytváření podmínek k učení atd.) a jejich nízká motivace - část žáků se SVP málo zapojena v předškolním vzdělávání nebo v přípravných třídách - obtížně uchopitelná definice sociálně znevýhodněných žáků pro jejich identifikaci - financování asistentů pedagoga (normativní způsob přidělování přímých výdajů, nedostatečné krytí úvazků) - nedostatek školních psychologů (limitováno dotacemi pro školy nad 300 žáků a 10% zastoupením žáků se SVP) - finanční, věcná a organizační podpora inkluzivního přístupu ve školách - neznalost rodičů /rodin o možnostech další podpory pro žáky se SVP - přetíženost při vypracovávání posudků dětí v PPP a SPC - časový nesoulad v případě přijetí žáka se speciálními vzdělávacími potřebami a získáním souhlasu se zřízením funkce AP (např. nedostatečně předložená potřebná dokumentace, žáci 1. tříd) - administrativní náročnost při řízení a realizaci projektů - podpora (vzdělávání, mentoring, motivace) učitelům při práci se žáky se SVP

PŘÍLEŽITOSTI	HROZBY
<ul style="list-style-type: none"> - rozšíření spolupráce se zařízeními předškolního vzdělávání při práci se žáky se SVP - zapojení dobrovolníků / NNO / stážistů (studentů PF) - zvyšování kvality kariérního poradenství (ve spolupráci s NNO) na ZŠ - zapojení sociálních partnerů v rámci práce s integrovanými žáky na ZŠ - zaměření na prevenci rizikového chování /sociálně patologických jevů - účelnější využívání diagnostických nástrojů pro lepší / včasnou identifikaci žáků se SVP - komunikační strategie pro zapojování rodičů žáků se SVP - využívání národních sítí pro práci se žáky se SVP (Česká odborná společnost pro inkluzivní vzdělávání, www.majinato.cz atd.) - vznikající školní kluby - možná příprava dalšího projektu – asistenti do škol z řad pedagogů (i nezaměstnaných) vzhledem k problematičnosti financování asistentů - využití nových didaktických pomůcek a programů pro práci s podpořenými dětmi - novela školského zákona – paragraf 16 	<ul style="list-style-type: none"> - snižování počtu žáků (demografická struktura a vystěhovávání z regionu) - nesystémové kroky centrálních orgánů (například způsob financování asistentů pedagogů formou klesajících normativů) - pokračující trendy předčasného ukončení základního vzdělávání u části žáků se SVP - zvyšující se podíly odchodů žáků z 5. tříd ZŠ do vzdělávání na SŠ (nicméně v ORP Karviná je podíl nižší než v MSK či ČR) - financování vznikající sítě a aktivit v rámci projektu po jeho ukončení - nedostatečné finanční prostředky pro nenárokovou složku mezd pedagogů (chybí motivační faktor nebo je silně omezen) - upřednostňování financování před kvalitou vzdělávání (vysoké počty žáků ve třídách) a současně nárůst žáků problémových a/nebo z málo podnětného prostředí potřebující individuální přístup

3. LEGISLATIVNÍ RÁMEC

- **Zákon č. 562/2004 Sb.**, kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím školského zákona, ve znění zákona č. 264/2006 Sb. a zákona č. 428/2012 Sb.
- **Zákon č. 561/2004 Sb.**, o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů
- **Vyhláška č. 14/2005 Sb.**, o předškolním vzdělávání, ve znění vyhlášky č. 43/2006 Sb. a vyhlášky č. 214/2012 Sb.
- **Vyhláška č. 48/2005 Sb.**, o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky, ve znění vyhlášky č. 454/2006 Sb. a vyhlášky č. 256/2012 Sb.
- **Vyhláška č. 73/2005 Sb.**, o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných, ve znění vyhlášky č. 147/2011 Sb.
- **Vyhláška č. 72/2005 Sb.**, o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, ve znění vyhlášky č. 116/2011 Sb.
- **Vyhláška č. 492/2005 Sb.**, o krajských normativech, ve znění vyhlášky č. 47/2008 Sb., vyhlášky č. 33/2009 Sb., vyhlášky č. 492/2005 Sb., vyhlášky č. 11/2011 Sb. a vyhlášky č. 110/2011 Sb.
- **Vyhláška č. 364/2005 Sb.**, o vedení dokumentace škol a školských zařízení a školní matriky a o předávání údajů z dokumentace škol a školských zařízení a ze školní matriky (vyhláška o dokumentaci škol a školských zařízení), ve znění vyhlášky č. 389/2006 Sb., vyhlášky č. 226/2007 Sb., vyhlášky č. 208/2009 Sb., vyhlášky č. 29/2012 Sb. a vyhlášky č. 131/2013 Sb.
- **Nařízení vlády č. 211/2010 Sb.**, o soustavě oborů vzdělání v základním, středním a vyšším odborném vzdělávání, ve znění nař. vlády č. 367/2012 Sb.
- **Vyhláška č. 74/2005 Sb.**, o zájmovém vzdělávání ve znění vyhlášky č. 109/2011 Sb.
- **§ 6 odst. 7 zákona č. 273/2001 Sb.**, o právech příslušníků národnostních menšin a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

- **Úmluva o právech osob se zdravotním postižením (OSN, 2006)**
- **Úmluva o právech dítěte (OSN, 1989)**
- **Akční plán inkluzivního vzdělávání na období 2016-2018**
- **Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky na období 2015-2020**
- **Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Moravskoslezského kraje 2015**

4. VIZE A PRINCIPY STRATEGIE vzdělávání žáků ohrožených školním neúspěchem (pilotně ověřeno v projektu „Společná řešení pro lepší učení“)

Pro zjišťování situace na školách, jejich potřeb a problémů, se kterými se potýkají a nejčastěji řeší, bylo využito dotazníkových šetření a kulatých diskusních stolů, které probíhaly po dobu realizace projektu. Kromě odborných přednášek se diskutovalo nad problémy jednotlivých škol, ale i nad těmi, které trápí všechny. Právě tato vzájemná setkávání, výměny zkušeností a názorů všichni zúčastnění velmi oceňovali. Z diskusních setkání vyplynuly následující poznatky.

Zřizovatelé

Na základě šetření i rozhovorů s některými zástupci obcí bylo zjištěno, že nejčastějšími problémy k řešení jsou právě problémy finanční. Avšak často i při velmi napjatých obecních rozpočtech se vedení obcí snaží, pokud je to jen trochu možné, udržet školu, najít prostředky na její provoz, modernizaci či rekonstrukci. V případech podlimitních škol zřizovatelé přispívají ze svých rozpočtů i na platy pedagogických pracovníků. V případě potřeby modernizace a rekonstrukce školních budov hledají možnosti mimorozpočtového financování. Z finančních důvodů také nejčastěji přistupují ke slučování základní a mateřské školy v obci. Jejich snahou je samozřejmě vyjít vstříc svým občanům, rodičům, a tyto služby v obci udržet. Je zřejmé, že v obcích má škola nezastupitelné místo i v oblasti kulturně-společenské.

Školy

Ředitelé škol jako statutární orgány řeší chod svých organizací jako celku. Ač se jedná o pedagogické pracovníky, jsou na ně kladeny stejné požadavky jako na ostatní ředitele, statutární orgány, jiných organizací. Zodpovídají nejen za oblast výchovně-vzdělávací, ale i za personální a ekonomickou, za oblast bezpečnosti žáků i bezpečnost práce, zodpovídají za svěřené nemovité i movité majetky a hospodaření s nimi. Jsou doslova zavaleni množstvím zákonných předpisů, nařízení, vyhlášek a doporučení, které musí škola jako instituce plnit a dodržovat. Na základě zjištěných skutečností od ředitelů škol lze jejich potřeby rozdělit na několik oblastí.

Jedná se o oblast finanční, a to jak provozní, tak investiční. V otázkách financování provozních záležitostí jedná se svými zřizovateli, snaží se hledat i mimorozpočtové zdroje – projekty, dary, sponzory. Obdobná je situace při řešení investičních potřeb v otázkách vybavení školy, její modernizace nebo rekonstrukce prostor pro výuku. Někdy se školy dostávají do svízelných situací.

Další oblastí jsou lidské zdroje a jejich financování z prostředků státního rozpočtu. Všichni ředitelé se řídí při přijímání pedagogických pracovníků zákonem o pedagogických pracovnících, ale ne vždy se jim podaří najít kvalifikovaného pedagoga pro výuku cizích jazyků. Z finančních důvodů nemohou v mnoha případech v malých školách mít ve svém pedagogickém sboru asistenta pedagoga, speciálního pedagoga, o pozici školního psychologa nemluvě. Velmi často řeší priority v oblasti vzdělávání pedagogů. Jde o odborné krátkodobé vzdělávání pedagogů, ale i o jejich dlouhodobé vzdělávání. Při zvyšujícím se počtu dětí se speciálními vzdělávacími potřebami a jejich integrací do běžných tříd je třeba podporovat a vzdělávat pedagogy právě v kompetencích potřebných pro výchovně vzdělávací proces s těmito žáky. Zároveň ředitelé včetně širšího vedení škol potřebují mít další znalosti z řízení organizace, aby byli při své práci úspěšní.

Samostatnou oblast tvoří výchovně vzdělávací proces a řešení výchovných a vzdělávacích problémů u žáků, včetně žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Motivovat žáky k učení, vzbudit v nich zájem a chuť se vzdělávat patří ke každodenním problémům, které pedagogové ve školách řeší. Hledají cesty, metodiky, jak podpořit výuku českého jazyka, cizích jazyků, ale i technických oborů včetně matematiky, kde žáci nedosahují nejlepších výsledků. Samozřejmě se snaží o aktivní spolupráci s rodiči, o jejich získání pro společnou práci s dětmi.

4.1. Vytvoření odborné pracovní skupiny

V rámci projektu Společná řešení pro lepší učení byla vytvořena odborná pracovní skupina složená ze zástupců organizací, které jsou vzděláváním v ORP Karviná dotčené. Jejich úkolem bylo v rámci pravidelných diskusních kulatých stolů definovat nejpálčivější problémy místního školství a vzdělávání obecně a nastavit možné způsoby řešení formou strategie rozvoje vzdělávání v lokalitě ORP Karviná především ve vazbě na cílové skupiny tohoto projektu, které představují žáci ohroženi školním neúspěchem a jejich pedagogičtí pracovníci.

Pro zachování objektivního pohledu na problematiku vzdělávání žáků ohrožených školním neúspěchem byli do pracovní skupiny nominováni následující zástupci partnerů.

Pedagogové a ředitelé základních škol jako jejich statutární zástupci jsou s dětmi ohroženými školním neúspěchem a jejich zákonnými zástupci v přímém kontaktu. Znají jejich vzdělávací možnosti, mají přehled o úrovni vědomostí a dovedností žáků, znají příčiny nedostatků při plnění školních povinností, znají žákovo rodinné zázemí, stanovují pravidla vzdělávacího procesu v daném předmětu, efektivně podporují žáka a motivují jej ke školní práci.

Pro přímou práci s těmito dětmi však potřebují odborné zázemí a podporu, kterou jim poskytují zřizovatelé jednotlivých škol (na území ORP obce Karviná, Dětmárovice, Stonava a Petrovice u Karviné). Zřizovatelé mají také ucelené a komplexní informace o poměrech na jednotlivých školách včetně dat relevantních pro nastavení vhodné strategie budoucího místního akčního plánu rozvoje vzdělávání na území ORP. Významnou úlohu hrají zejména Odbor rozvoje při Magistrátu města Karviné, do jehož výčtu oblast školství patří, dále pak Odbor sociální a Oddělení sociálně právní ochrany dětí, které řeší situace, kdy se dítě ocitne bez jakékoliv péče, nebo je-li ohrožen jeho nepříznivý vývoj a spolupracuje přímo s jednotlivými školami.

Významným členem pracovní skupiny jsou psychologové a speciální pedagogové Pedagogicko-psychologické poradny, kteří úzce spolupracují s výchovnými poradci v jednotlivých školách a zároveň se podílejí na dalším odborném vzdělávání pedagogů jednotlivých škol, kteří pracují s dětmi ohroženými školním neúspěchem.

V pracovní skupině jsou dále zastoupeny organizace na území ORP, které se svou činností také podílejí na vzdělávání dětí – Regionální knihovna Karviná, Městský dům kultury Karviná, Krajské středisko volného času Juventus Karviná. Dále byli přizváni zástupci školských rad a zástupci rodičů, jejichž pohled na problematiku byl rovněž velkým přínosem.

Výsledkem práce této skupiny v nastavené strategii je výměna zkušeností, předávání informací, nabídky vzdělávacích programů pro pedagogy i žáky, hledání společných

řešení a nastartování efektivního řízení lokální vzdělávací politiky v území ORP Karviná.

4.2. Popis organizací odborné pracovní skupiny

4.2.1 Statutární město Karviná

Město s více než 56 tisíci obyvateli leží 18 km východně od Ostravy na severním okraji předhůří Beskyd v údolí řeky Olše. Část severní hranice Karviné tvoří současně hranici s Polskem. Město má bohatou historii předurčenou jeho strategicky výhodnou polohou na obchodní cestě z Uher do Pobaltí, která z něho učinila obchodní, hospodářské a kulturní centrum oblasti.

Dlouhá desetiletí patřila Karviná s okolím mezi oblasti s vysokým soustředěním těžby uhlí a navazujícího průmyslu, v posledních letech byl posílen význam obchodní a turistický. Nová doba přinesla nový rozvoj stavební, podnikatelský a Karviná se stává městem s dynamickým rozvojem, kde stojí za to spokojeně žít. Karviná se rovněž bohužel vyznačuje jedním s nejznečištěnějším ovzduším v republice a vysokou mírou nezaměstnanosti.

Na území města Karviná se nachází 12 základních škol zřizovaných obcí, 1 základní umělecká škola zřizovaná Moravskoslezským krajem a 1 Střední škola, Základní škola a Mateřská škola, jejímž zřizovatelem je rovněž MSK. Dále 12 mateřských školek zřizovaných obcí a 2 mateřské školky zřizované krajem. Karviná je mimo jiné také univerzitním městem. Ve městě sídlí Obchodně podnikatelská fakulta Slezské univerzity v Opavě. Dále se zde nachází několik středních škol: gymnázium, střední průmyslová škola, obchodní akademie, střední zdravotnická škola aj.

4.2.2 Odbor rozvoje, oddělení marketingu a školství

Odbor zajišťuje a koordinuje vypracování návrhu strategického plánu ekonomického rozvoje Statutárního města Karviné, zpracování programu rozvoje Statutárního města Karviné a komunitního plánu. Do jeho působnosti spadá oblast územního plánování a architektury (je úřadem územního plánování pro území města Karviné a pro území obcí Dětmarovice, Petrovice u Karviné a Stonava), oblasti hornictví a životního prostředí, oblast dopravy a oblast péče a ochrany kulturních památek. Do výčtu činností spadá rovněž marketing města, zahrnující rozvoj cestovního ruchu, zajištění organizace a propagace celoměstských kulturních a sportovních akcí, zajištění mediální propagace města a oblast školství. Odbor sestává z oddělení marketingu a školství a oddělení strategií a plánování.

Oddělení marketingu a školství v části „školství“ naplňuje tyto činnosti:

- zajišťuje správu základních a mateřských škol zřízených statutárním městem Karviná
- výkon státní správy a samosprávy,
- zajišťuje podmínky pro plnění školní docházky dětí s místem trvalého pobytu na území města,
- zabezpečuje dětem s trvalým pobytem na území města přednostní přijetí do jiné mateřské školy v posledním roce před nástupem do 1. třídy,
- vede platovou agendu ředitelů základních a mateřských škol zřízených statutárním městem Karviná,
- potvrzuje dobu zaměstnání bývalým zaměstnancům ONV, Okresního úřadu Karviná a Školského úřadu Karviná, kteří pracovali ve školách a školských zařízeních,
- zajišťuje vedení agendy školských rad při základních školách,
- zabezpečuje agendu komise pro výchovu a vzdělávání,
- zpracovává obecně závaznou vyhlášku o školských obvodech (spádových) základních škol,
- zajišťuje statistické podklady v přenesené působnosti dle školského zákona,
- zpracovává návrhy rozpisu rozpočtu finančních prostředků státního rozpočtu mateřských a základních škol v obvodu obce s rozšířenou působností Karviná, navrhuje řešení disproporcí v rámci normativního financování škol, sleduje čerpání finančních prostředků a dodržování limitů ze státního rozpočtu za školy v obci s rozšířenou působností Karviná.

4.2.3 Odbor sociální, oddělení sociálně-právní ochrany dětí

Provádí výkon státní správy pro správní obvod Karviná, Dětmárovice, Petrovice u Karviné a Stonava. Zajišťuje pomoc a podporu jednotlivcům a rodinám v nepříznivé sociální situaci. Dále zajišťuje sociálně-právní poradenství, sociálně-právní ochranu dětí, sociální prevenci a výkon činností sociálních kurátorů pro dospělé a mládež. Komplexně řeší romskou problematiku. Vyhledává občany a rodiny, kteří potřebují sociální péči a provádí sociální poradenství a sociální šetření. Spolupracuje se sociální komisí a komisí pro sociálně-právní ochranu dětí.

Oddělení sociálně-právní ochrany dětí:

V souvislosti s novelou zákona o sociálně-právní ochraně dětí k 01. 01. 2013 (zákon č. 359/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů) a příslušnou prováděcí vyhláškou (č. 473/2012 Sb.) došlo v činnosti sociálně-právní ochrany dětí (dále SPOD) k zavedení standardů SPOD jako souboru postupů a pravidel poskytování SPOD. Jedná se o kontinuální zkvalitňování ochrany dětí a péče o ohrožené děti. Hlavním cílem zavedení standardů kvality SPOD bylo vytvoření podmínek pro systematickou sociální práci s dětmi a rodinami. Jedná

se o soubor kritérií, která určují kvalitu poskytované sociálně-právní ochrany ve vztahu k dětem, rodičům a jiným osobám odpovědným za výchovu. Tato kritéria sjednocují postupy při práci s ohroženými dětmi a rodinami a nastavují alespoň minimální standard práce ve vztahu ke klientovi i zaměstnanci. Jedná se rovněž o nástroj pro měření kvality mezi jednotlivými pracovišti SPOD, šíření příkladů dobré praxe aj.

4.2.4 Městský dům kultury Karviná

Městský dům kultury je příspěvkovou organizací města. Posláním Městského domu kultury je uspokojování kulturních a společenských potřeb občanů města, rozvíjení jejich kulturního povědomí občanů a aktivního podílu na kulturním životě a spoluvytváření obrazu Karviné jako kulturního města. Blíže viz kapitola 4.4.1.

4.2.5 Regionální knihovna Karviná

Regionální knihovna Karviná slouží vzdělávacím, informačním a kulturním potřebám, a to především občanům a institucím statutárního města Karviná. Je veřejnou univerzální knihovnou, která shromažďuje a půjčuje knihy, časopisy, noviny, mapy, hudebniny, zvukové záznamy a videozáznamy, elektronické dokumenty a další informační prameny. Zpracovává, uchovává a poskytuje informace a zajišťuje přístup k dalším informačním systémům. Je pověřenou knihovnou k výkonu regionálních funkcí. Regionální knihovna Karviná má svou Galerii Pod Věží a své Městské informační centrum. Blíže viz kapitola 4.4.3.

4.2.6 Obec Dětmorovice

Obec se nachází ve Slezsku v severovýchodní části Ostravské aglomerace. Hraničí s městy Karviná a Orlová, obcemi Dolní Lutyně, Doubrava a Petrovice u Karviné, na severu pak s Polskem. Správní území obce tvoří 2 katastrální území – Dětmorovice a Koukolná. Další místní části nesou názvy Olmovec, Zálesí a Glembovec. Obec je plná kontrastů. Na straně jedné průmysl, krajina protkaná dráty a stožáry vysokého napětí, kde téměř z každého místa jsou vidět komíny zdejší elektrárny a na straně druhé hezká místa uprostřed zeleně.

Severní část obce je průmyslová, tvořena především největším závodem na katastru obce – tepelnou Elektrárnou Dětmorovice, která je součástí akciové společnosti ČEZ. Kromě elektrárny jsou soustředěny v této části obce i další průmyslové podniky a větší i menší podnikatelské subjekty. Úřady, instituce a občanská vybavenost se nachází u hlavního silničního tahu Bohumín – Karviná.

Ke dni 31. 12. 2013 měla obec 4197 obyvatel, z toho 2066 mužů a 2131 žen. Děti do 15 let bylo 561 a osob starších 60 let 994. Průměrný věk obyvatelstva byl k uvedenému datu 41,36 roků z toho 40,6 roků u mužů a 42,1 roků u žen.

4.2.7 Obec Petrovice u Karviné

Petrovice u Karviné leží u státní hranice mezi Českou republikou a Polskem. Celková rozloha obce je 2 047 hektarů a žije v ní cca 4 800 obyvatel. Skládá se ze čtyř částí – bývalých samostatných obcí: Petrovic, Dolních Marklovic, Závady a Prstné. Během minulého období byly několikrát samostatné, několikrát sloučeny. K současnému spojení došlo v roce 1952, a to pod názvem Petrovice u Karviné.

Obec je známá jako železniční uzel evropského významu. Vedle železničního hraničního přechodu jsou zde ještě další dva silniční přechody do Polské republiky, a to v Dolních Marklovicích, který je frekventovanější, a v Zavadě. Cestovní ruch je živý, přispívají k němu i cyklistické stezky, které obcí vedou. Železniční stanice v Petrovicích u Karviné je výchozím místem, odkud začíná II. železniční koridor směřující do Břeclavi. Ten byl od roku 1996 výrazně zmodernizován.

K významnějším podnikům v obci patří: Bekaert, s.r.o., jenž vyrábí ocelová vlákna – výztuž do betonu. EQUUS, s.r.o. – agrotechnický areál s velkými sklady. O zemědělskou půdu se starají tři zemědělské farmy. Dále v Petrovicích u Karviné působí pískovna, balírna kávy, prodejna stavebního materiálu, čerpací stanice pohonných hmot. Po roce 1989 v obci vzniklo několik řemeslnických a opravárenských dílen a značný počet obchodů především s potravinářským zbožím.

Vzdělání zajišťuje Základní škola a Mateřská škola, jež má tři budovy mateřských škol a tři budovy základní školy (v jednotlivých částech obce) a dále soukromé Střední odborné učiliště Dakol, jež od školního roku 2004/2005 provozuje i Vyšší odbornou školu.

K vybavenosti Petrovic u Karviné patří i obecní knihovna, pošta, dva hasičské sbory a další.

4.2.8 Obec Stonava

Obec Stonava se rozkládá na cca 14km čtverečních v severovýchodní části České republiky a žije zde téměř 2000 občanů.

Těžební politika do konce osmdesátých let vedla v nedávné době téměř až k zániku obce, avšak dnes se obec opět rozvíjí a zhluboka dýchá. Stonava cílevědomě míří ke svému cíli, kterým je naplnění volebních slibů, přičemž jedním z nich je neuvěřitelné snížení průměrného věku občanů. Zde patří i snaha udržet co největší množství mladých lidí a manželství. Stonava se rozhodla stavět. Výstavba nových bytů probíhá ve dvou liniích. První z nich spočívá v rekonstrukci starých objektů, druhá ve výstavbě "na zelené louce".

4.2.9 Krajské středisko volného času Juventus, Karviná, příspěvková organizace

Krajské středisko volného času Juventus, Karviná, příspěvková organizace (dále jen Juventus) je plně otevřeným střediskem volného času v místech, kde dle zřizovací listiny vykonává svou činnost, tj. poskytuje veřejnosti zájmové vzdělávání, definované zákonnými normami, zejména § 118 zákona 561/2004 Sb. (Školský zákon) a Vyhláškou MŠMT 74/2005 Sb., metodickými pokyny a dalšími dokumenty. Blíže viz kapitola 4.4.4.

4.2.10 Pedagogicko-psychologická poradna, Karviná, příspěvková organizace

Organizace Pedagogicko-psychologická poradna, Karviná, příspěvková organizace je příspěvkovou organizací zřizovanou Moravskoslezským krajem. PPP Karviná je tvořena pěti pracovišti. Její součástí jsou místa poskytování školských služeb v Bohumíně, Českém-Těšíně, Havířově a Orlové. V PPP pracují především psychologové a speciální pedagogové, kterým v péči o klienty pomáhají sociální pracovníci. Všechna pracoviště jsou plně obsazena odborníky, kteří jsou připraveni poskytnout své služby širokému spektru dětí, žáků a studentů ve věku od zhruba 3 do 26 let. Odborní pracovníci PPP, psychologové i speciální pedagogové splňují kvalifikační předpoklady, mají vysokoškolské vzdělání příslušného směru a vysokou profesionální úroveň. Blíže viz kapitola 4.4.2.

4.2.11 Školské rady

Při základních, středních a vyšších odborných školách se zřizuje školská rada. Školská rada je orgán školy umožňující zákonným zástupcům nezletilých žáků, zletilým žákům a studentům, pedagogickým pracovníkům školy, zřizovateli a dalším osobám podílet se na správě školy. Pokud je součástí právnické osoby více těchto škol, je možné zřídit jednu školskou radu. Školskou radu zřizuje zřizovatel, který zároveň stanoví počet jejích členů a vydá její volební řád. Třetinu členů školské rady jmenuje zřizovatel, třetinu volí zákonní zástupci nezletilých žáků a zletilí žáci a studenti a třetinu volí pedagogičtí pracovníci dané školy. Členem školské rady nemůže být ředitel školy. Funkční období členů školské rady je tři roky.

Konkrétní činnosti školské rady:

- a) vyjadřuje se k návrhům školních vzdělávacích programů a k jejich následnému uskutečňování,
- b) schvaluje výroční zprávu o činnosti školy,
- c) schvaluje školní řád, ve středních a vyšších odborných školách stipendijní řád, a navrhuje jejich změny,

- d) schvaluje pravidla pro hodnocení výsledků vzdělávání žáků v základních a středních školách,
- e) podílí se na zpracování koncepčních záměrů rozvoje školy,
- f) projednává návrh rozpočtu právnické osoby na další rok a navrhuje opatření ke zlepšení hospodaření,
- g) projednává inspekční zprávy České školní inspekce,
- h) podává podněty a oznámení řediteli školy, zřizovateli, orgánům vykonávajícím státní správu ve školství a dalším orgánům státní správy,
- i) podává návrh na vyhlášení konkursu na ředitele školy.

4.3. Mentorská centra jako realizátor strategie v praxi

V jednotlivých školách došlo na základě místní analýzy k vytipování žáků ohrožených školním neúspěchem. Na vytipování žáků se podíleli třídní učitelé, vedení školy, školní poradenské pracoviště (pokud je zřízeno) a instituce, které mají své zástupce v pracovní skupině (zejména PPP Karviná a OSPOD).

Ve školách byly zřízeny pozice mentorů. Mentor byl pomocník a rádce žáka ohroženého školním neúspěchem. Sestavoval průběžný měsíční individuální podpůrný program, pravidelně ho vyhodnocoval a aktualizoval, konzultoval se zákonným zástupcem žáka. Mentor a žák ohrožený školním neúspěchem se pravidelně scházeli. V případě potřeby využíval mentor a zákonný zástupce školní poradenské pracoviště (zejména konzultace s výchovným poradcem a psychologem). Mentor se dále vzdělával a využíval nabídek vytvořených odbornou pracovní skupinou. Mentor pravidelně konzultoval případné problémy s vyučujícími svěřeného žáka. Úloha mentora byla a je v této strategii klíčová a nezastupitelná.

Ve školách docházelo k vytvoření pozic fasilitátorů jakožto odborných garantů pro výuku určitého předmětu. Se zákonným zástupcem žáka byla uzavírána smlouva o spolupráci mentora a žáka a zároveň se zákonný zástupce stal partnerem, který dohlíží a komunikuje s mentorem.

Výsledkem práce mentora byl „pokrok“, který žák udělal. V případě dětí ohrožených školním neúspěchem to mohl být dílčí malý úspěch, možnost být ve škole úspěšný, nebát se a tím si připravit lepší startovní pozici do dalších let. Konkrétní čísla shrnuje příloha č. 2 Vyhodnocení dat projektu.

4.4. Dotazníková šetření

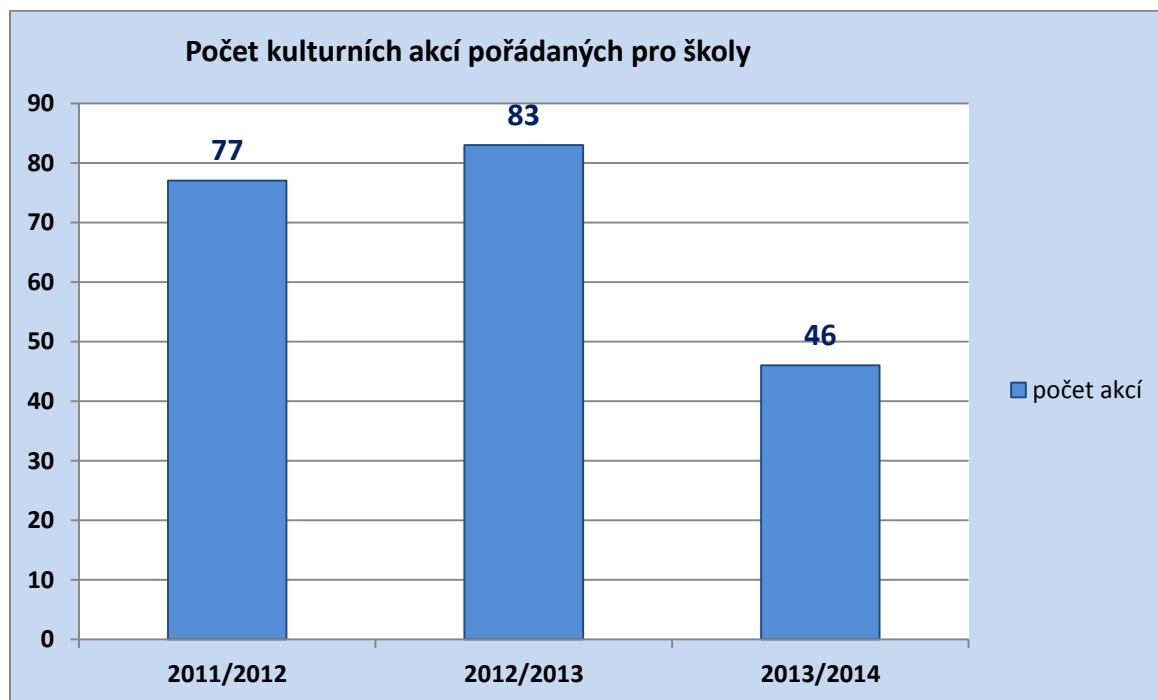
4.4.1 Městský dům kultury Karviná

Dne 29. dubna 1964 byl občanům Karviné předán do užívání nový kulturní stánek Kulturní dům Parku kultury a oddechu Karviná. Dnes je Městský dům kultury Karviná příspěvkovou organizací města. Posláním Městského domu kultury je uspokojování kulturních a společenských potřeb občanů města, rozvíjení jejich kulturního povědomí občanů a aktivního podílu na kulturním životě a spoluvytváření obrazu Karviné jako kulturního města.

V roce 2013 zorganizoval Městský dům kultury Karviná přes 200 kulturních akcí, proběhlo více než 1.200 filmových projekcí, na které vloni přišlo 48 tisíc diváků (nejvíce za posledních 15 let). Do různých kurzů se přihlásilo přes 1.300 účastníků, bohatá a úspěšná je také zájmová činnost (v zájmových útvech je sdruženo přes 300 členů).

Jednou z hlavních činností Městského domu kultury je pořádání výchovných pořadů a divadelních představení pro žáky karvinských škol. Zde se některé děti poprvé setkávají s kulturním prostředím a učí se, jak se v divadle chovat.

Přehled akcí pořádaných pro žáky karvinských škol v datech:

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

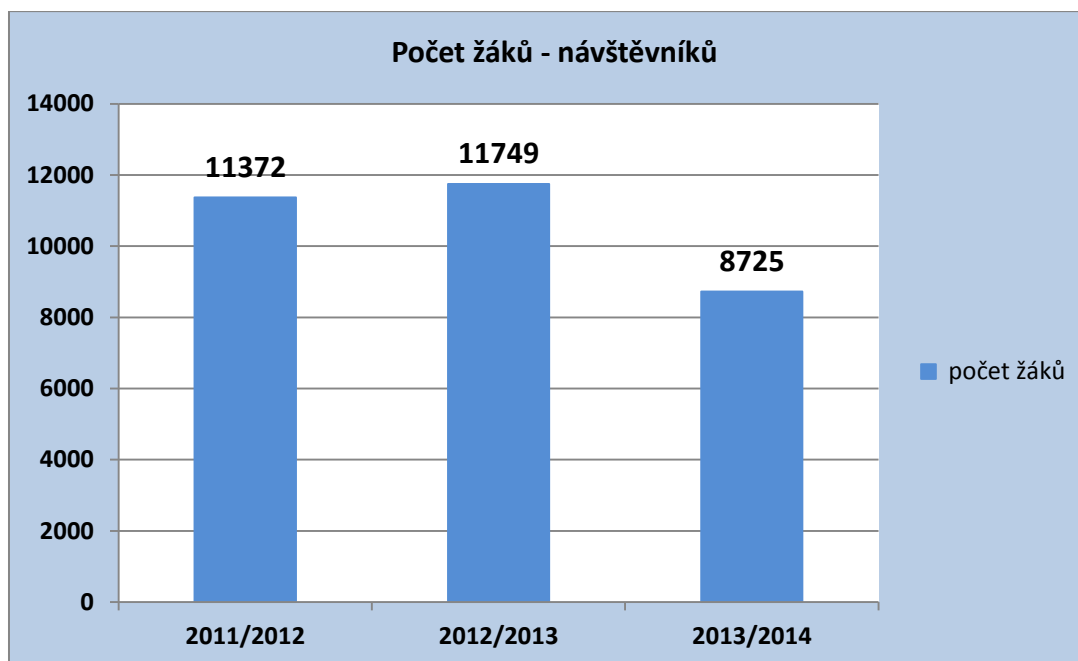

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

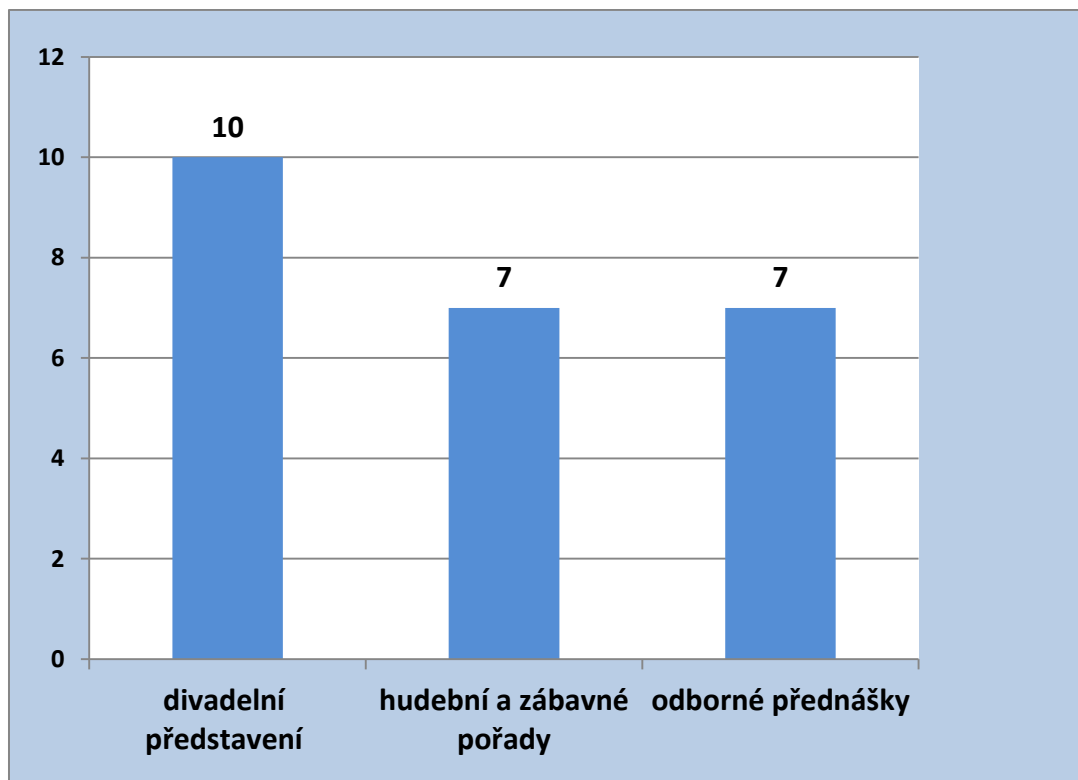

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Pro jednotlivé školní ročníky je v každém roce naplánováno 4 až 5 pořadů, ve školním roce 2013 – 2014 to bylo celkem 24 výchovných pořadů různých žánrů.

4.4.2 Pedagogicko – psychologická poradna Karviná

Zřizovatelem pedagogicko-psychologické poradny jako příspěvkové organizace je Moravskoslezský kraj, 28. října 117, 702 18 Ostrava. Zřizovatel vymezil hlavní činnost organizace takto:

Hlavním účelem zřízení organizace je poskytování poradenských služeb dětem, žákům, studentům, jejich zákonným zástupcům, školám a školským zařízením.

Předmět činnosti odpovídající hlavnímu účelu je zajišťovat:

- psychologickou a speciálně pedagogickou diagnostiku
- psychologickou a speciálně pedagogickou intervenci
- informační, poradenskou a metodickou činnost

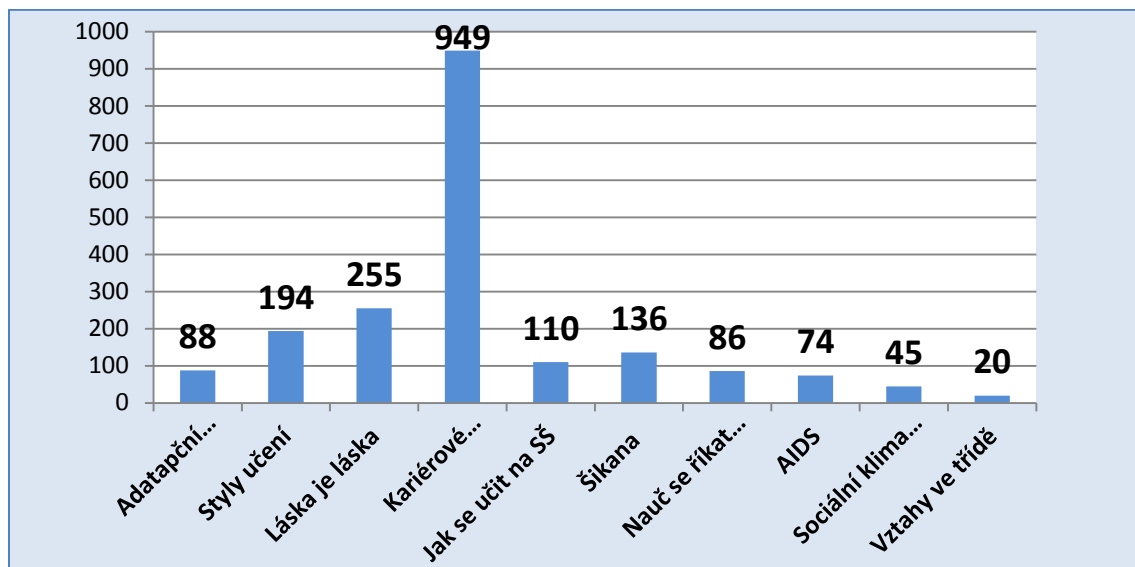
PPP Karviná nabízí ve své hlavní činnosti řadu psychologických a speciálně pedagogických služeb jako např.:

- psychologické vyšetření a poradenství předškolních dětí s výchovnými problémy
- posouzení úrovně školní zralosti a doporučení k zlepšení školní připravenosti dětí před nástupem do 1. třídy
- orientační i komplexní vyšetření školní zralosti, posouzení vhodnosti odkladu školní docházky
- diagnostiku výchovných a výukových obtíží a doporučení vhodných metod k jejich zmírnění
- diagnostika specifických poruch učení a chování
- kariérové poradenství vycházejícím žákům a jejich rodičům, posouzení vhodnosti výběru studijního nebo učebního oboru
- posouzení studijních předpokladů
- individuální konzultace s rodiči
- individuální konzultace s učiteli
- metodické vedení výchovných poradců (VP)
- metodické vedení školních metodiků preventivních aktivit (ŠMPA)

Služby, které PPP Karviná poskytuje, jsou **bezplatné**.

Ve školním roce 2013/2014 vydala PPP 1.996 zpráv, podle těchto zpráv bylo 899 žáků doporučeno k integraci ve třídách karvinských škol. Zprávy a vyšetření vznikají na základě žádosti zákonných zástupců asi ze 60%, za 40% žádostí je škola. Velmi často se ale jedná o dohodu zákonného zástupce a školy a následné vyšetření. V tomto školním roce poskytla poradna 535 konzultací zákonným zástupcům a učitelům, uspořádala 22 programů, kterých se zúčastnilo 472 žáků.

Besedy a přednášky pořádané PPK pro školy – rozdělení podle témat a počtu žáků:

4.4.3 Regionální knihovna Karviná

Knihovna vznikla v roce 1923 na základě 1. knihovnického zákona (Zákon o veřejných knihovnách obecních č. 430/1919 Sb. za dne 22. července 1919). Činnost knihovny byla přerušena v době druhé světové války. Znovuotevření knihovny se uskutečnilo 4. června 1945 pod vedením učitele Jana Rohla a Jana Jelínka, kdy zveřejněním vyhlášky s prosbou o vrácení před válkou zapůjčených knih byl položen základní kámen k novodobé historii veřejné knihovny v Karviné. V letech 1950 - 1992 nesla knihovna název Okresní knihovna Karviná, od 1. května 1992 byla přejmenována na Regionální knihovnu Karviná. Zřizovatelem knihovny byl od roku 1950 Okresní úřad v Karviné a od 1. dubna 1996 Město Karviná, nyní statutární město Karviná.

Stav knihovního fondu RKK (pro dospělé, pro děti a mládež) k 31. 12. 2013 činil 142 310 knižních jednotek. Odebíraná periodika za RKK (pro dospělé, pro děti a mládež) činila 253 titulů a výpůjčky (pro dospělé, pro děti a mládež) dosáhly čísla 441 167.

Čtenáři:

počet registrovaných čtenářů	7 491
celkem čtenáři do 15 let (z celku)	1 819
počet návštěvníků (včetně virtuálních návštěv)	215 417

Kulturní a vzdělávací akce (pro dospělé, pro děti a mládež):

celkový počet	1 201
počet návštěvníků	27 099

Regionální knihovna v Karviné úzce spolupracuje se školami. Pořádá pro ně besedy a výukové přednášky. Besedy a knihovnické lekce jsou interaktivní, děti v průběhu besed soutěží, hrají hry na dané téma, vyplňují pracovní listy. Pracovníci knihovny reagují na pozornost a vnímání dětí, dokáží besedu uprostřed „vypnout“ přerušit právě třeba příběhem a pak zase dle osnovy pokračovat.

Počty uspořádaných programů ve školním roce 2013- 2014 v datech:

Středisko knihovnických a informačních služeb Karviná – Nové Město, oddělení pro děti a mládež

Počet besed a knihovnických lekcí: 293

Počet účastníků: 6164

Středisko knihovnických a informačních služeb Karviná - Mizerov

Počet lekcí a knihovnických besed: 228

Počet účastníků: 4853

Středisko hudby a umění Karviná-Fryštát

Počet besed a knihovnických lekcí: 79

Počet účastníků: 1399

Městské informační centrum Karviná-Fryštát (Galerie Pod Věží)

Kulturní lekce v Galerii: 12 lekcí, 153 účastníků

Vzdělávací lekce o činnosti MIC: 7 lekcí, 104 účastníků

Komentované prohlídky historickým centrem města Karviné: 2 prohlídky, 23 účastníků

Nabízená témata:

Pověsti z Karviné, Jaromír Nohavica, Pověsti z Těšínska, Osvobozené divadlo, Muzikál, Karel Kryl, Michael Jackson, Středověké město Fryštát, Semafor, Moderní hudební směry, Vánoce, Jak číst film, Výtvarné techniky, Vznik a vývoj písma, Největší světové hity, Čeští ilustrátoři dětských knih, Ptáčku, jak zpíváš? Poprvé v knihovně, Klasické české pohádky, Dobrodružství s panem Říhou, Žáček-žáčkům, Ilustrátoři dětských knih, Světla a stíny Karviné, Etiketa, Kytice.....

4.4.4 JUVENTUS

Krajské středisko volného času Juventus, Karviná je příspěvkovou organizací zřízenou Moravskoslezským krajem.

Z historie....

Rok 1974 ..... Městský dům Pionýru a mládeže Karviná. Dne 25. 9. 1974 byl MDPM Karviná – Nové Město slavnostně otevřen. Roku 1990 se organizace přejmenovala na Městský dům dětí a mládeže.

Název se mění roku 1994 na Dům dětí a mládeže Juventus. 1. 1. 2007 Krajské středisko volného času Juventus, Karviná, příspěvková organizace. Pod tuto novou vzniklou organizaci patří několik volnočasových středisek jako je např. DDM Orlová, DDM Bruntál, DDM Odry, DDM Vítkov a nesmíme zapomenout ani na organizace - Stanice mladých přírodovědců a mladých turistů v Karviné, které už během minulých let s Juventusem byly sloučeny.

Co vlastně slovo Juventus znamená?

J – jsme tu pro vás a je tu judo,

U – umění a výtvarná výchova – kytaristé i keramika,

V – věda – chovatelé – debrujaři – přírodovědci,

E – estetika – tanec – ale také elán a ten mládeži patří,

N – nápady – a ty jsou v práci důležité,

T – technika – to je ono – jsou tu modeláři, foto, počítače,

U – úsměv ten neoddělitelně patří mládí,

S – sport a střelba – pro malé i velké – každý si může vybrat

Jinými slovy – JUVENTUS = mládí!

Cílem JUVENTUSU je nabídnout dětem v Karviné a okolí smysluplné trávení volného času. JUVENTUS nabízí dětem práci v zájmových útvarech v širokém spektru, aktivně spolupracuje se všemi školami a je garantem pořádání vědomostních soutěží organizovaných MŠMT.

JUVENTUS v datech za školní rok 2013/2014:

- 101 zájmových kroužků (1.287 žáků a studentů, kteří se scházejí pravidelně nejméně jednou týdně)
- 515 příležitostných činností a akcí (24.711 účastníků)
- Organizace 145 soutěží vyhlášených MŠMT (účast 18.248 žáků a studentů)
- 20 pobytových táborů (489 účastníků)
- 14 příměstských táborů (261 účastníků)
- 65 pobytových akcí kroužků (1.670 žáků a studentů)
- 9 výchovných koncertů (8 pěveckých - Permoník, 1 taneční „Juventus tančí“)
- výukové programy v Centru Přírodovědné stanici v Karviné
- 5 adaptačních kurzů (297 účastníků)

4.4.5 OSPOD Karviná

Oddělení (orgán) sociálně - právní ochrany dětí (dále OSPOD) Odboru sociálního zdejšího MMK zabezpečuje výkon státní správy na úseku sociálně-právní ochrany dětí (dále SPOD) v souladu se zákonem č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů a vyhlášky MPSV č. 473/2012 Sb., o provedení některých ustanovení zákona o SPOD, ve znění pozdějších předpisů.

Výkon OSPOD je vykonáván pro město Karvinou a přilehlé obce Dětmorovice, Stonava a Petrovice u Karviné.

Pro účely sociálně - právní ochrany dětí se dítětem rozumí nezletilá osoba mladší 18 let. V případě nezletilých dětí, které nabyly plné svéprávnosti podle § 37 občanského zákoníku, se poskytuje sociálně-právní ochrana pouze v zákonem stanoveném rozsahu.

Předním hlediskem sociálně - právní ochrany je zájem a blaho dítěte, ochrana rodičovství a rodiny a vzájemné právo rodičů a dětí na rodičovskou výchovu a péči. Přitom se přihlíží k širšímu sociálnímu prostředí dítěte. Sociálně - právní ochrana je poskytována všem dětem "bez rozdílu" do jejich 18 let věku a je bezplatná. Zájem a blaho dítěte, je deklarováno jednak Úmluvou o právech dítěte (čl. 3 bod 1), tak ustanovením § 5 zákona o sociálně-právní ochraně dětí.

Dítě má právo požádat orgán sociálně - právní ochrany o pomoc a to i bez vědomí rodičů. Dítě má právo vyjádřit se při projednávání všech záležitostí, které se ho dotýkají, a to i bez přítomnosti rodičů a jiných osob odpovědných za jeho výchovu.

Každý občan je oprávněn upozornit orgán sociálně - právní ochrany na porušení povinností zneužití práv vyplývajících z rodičovské odpovědnosti nebo na ohrožené dítě.

OSPOD sleduje ochranu práv dětí se znalostí problému a místních podmínek. Poskytuje preventivní a odborné poradenství v oblasti sociálně - právní ochrany dětí. Pomáhá rodičům a jiným fyzickým osobám při řešení problémů v oblasti péče o dítě a náhradní rodinné péče. Sleduje nepříznivé vlivy působící na děti a činí opatření směřující k ochraně dítěte. Vyhledává děti, kterým je třeba zajistit péči v náhradním rodinném prostředí formou pěstounské péče nebo osvojení. Zabezpečuje výkon sociální kurately se zaměřením na nezletilé a mladistvé, kteří činí výchovné problémy, zanedbávají školní docházku, požívají alkohol nebo návykové látky, dopouští se protiprávního jednání, páchají přestupky, trestnou činnost apod.

OSPOD provádí tyto preventivní aktivity:

- komise pro sociálně - právní ochranu dětí
- preventivní akce kurátorů pro děti a mládež – depistáž ve spolupráci s městskou policií zaměřenou na záškoláctví a jiné patologické jevy (gamblerství, požívání alkoholu atd.)

- odborné týmy pro mládež zřízené za účelem prevence – tým pro mládež, protidrogový tým, tým pro oběti trestných činů, pracovní skupina pro syndrom CAN
- akce pro pěstouny
- **pořádání případových konferencí**
- podílí se komunitním plánování
- **účastní se výchovných komisí školy**
- ve spolupráci se SVP pořádá sociálně-psychologický výcvik v rámci víkendových pobytů
- **spolupracuje se školami, školskými zařízeními** (Střediskem výchovné péče Karviná a Ostrava-Koblov, Pedagogicko-psychologickou poradnou Karviná, diagnostickými ústavami, dětskými domovy, výchovnými ústavami, Vězeňskou službou ČR), zdravotnickými zařízeními, Centrem psychologické pomoci Karviná, Modrým křížem, o. z., Slezskou diakonií, městskou policií, PČR, stáním zastupitelstvím, soudy, PMS, Úřadem práce ČR a neziskovými organizacemi a účastní se jednání.

Vybrané statistické údaje OSPOD Karviná za rok 2014	
Počet zaměstnanců	22 (5 kurátorů pro děti a mládež, 4 sociální pracovníci pro náhradní rodinnou péči)
Počet evidovaných rodin	4554
Počet dětí v evidenci kurátorů pro děti a mládež	253 (dětí do 15 let: 145 / z toho 92 dívek)
Počet dětí s trestnou činností	80 (dětí do 15 let: 48/ z toho 13 dívek)
Počet dětí s výchovnými problémy	213 (dětí do 15 let: 125/ z toho 48 dívek)
Počet účastí kurátorů u výchovných komisí ZŠ	73
Počet dětí řešených pro zneužívání návykových	54 (dětí do 15 let: 9/ z toho dívek 6)

Vybrané statistické údaje OSPOD Karviná za rok 2014	
Děti umístěné v zařízeních pro péči o děti	Ústavní výchova: 103 Ochranná výchova: 1 Zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc: 4 (z rozhodnutí soudu) 14 (na žádost zákonného zástupce, OSPOD, dítěte)
Počet nahlášených případů týraných zneužívaných nebo zanedbávaných dětí	23 (6 chlapců, 17 dívek)

5. Plán řešení problémů, cíle, vize do budoucnosti

5.1. Okruh 1: Nedostatečný objem finančních prostředků na rekonstrukci a modernizaci škol

Samostatnou skupinu problémů tvoří finanční problémy. Jedná se zejména o nedostatek prostředků na opravy a rekonstrukce a dále modernizaci vybavení škol. V uplynulém období došlo v oblasti ORP k rekonstrukci téměř všech základních a mateřských škol. Od 1. 1. 2016 dochází ke slučování mateřských škol ve městě se školami základními. Důvodem je odhad poklesu žáků podle demografů za další 10 let až o 850 žáků (podle nejhoršího scénáře). Sloučené subjekty se budou skládat z budov základních škol a mateřských škol, bude potřeba modernizovat učebny základních a mateřských škol, obnovovat zahrady mateřských škol. Nedostatečný je také objem finančních prostředků na platy a ostatní neinvestiční výdaje (ONIV), který je přidělován školám ze státního rozpočtu prostřednictvím krajského úřadu. Nedostatečná výše těchto prostředků souvisí s normativním financováním škol a tak všichni s napětím očekávají změny, které by podle plánů MŠMT měl přinést rok 2017.

CÍL 1	Rekonstrukce a modernizace škol
Popis	Zajištění prostředí pro výuku (modernizace učeben), modernizace zázemí škol, budování zázemí pro volnočasové aktivity
Zodpovědnost za plnění cíle	Zřizovatel, ředitel školy
Opatření	Financování – prostředky zřizovatele, mimorozpočtové zdroje (EU fondy)

	Věcná řešení – projekty rekonstrukcí, návrhy řešení		
Číslo indikátoru	1		
Název indikátoru k vyhodnocení plnění	Počet rekonstruovaných a modernizovaných budov a jejich částí		
Období	2016	2017	2018
Plán			
Skutečnost			

Pozn.: Indikátory jsou předmětem schvalování městského rozpočtu na rok 2016, doplněny budou v prosinci 2015.

5.2. Okruh 2: Nedostatečný objem finančních prostředků na zajištění podpůrných opatření pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami

Počet žáků se speciálními vzdělávacími potřebami se neustále zvyšuje (viz příloha č. 1), ve školách na území ORP chybí školní asistenti a speciální pedagogové. Důvodem není nedostatek těchto specialistů, ale snížení objemu finančních prostředků na financování asistentů pedagoga, nedostatek finančních prostředků na speciální pedagogy a psychology. Projekt, který prostředky poskytl, měl pouze roční trvání a v rámci rozvojových programů žádají školy podporu vždy pouze na půlroční období.

Na základních školách v oblasti ORP se vzdělává podle analýzy (viz příloha č. 1) stále více žáků se speciálními potřebami. Je naší povinností vzdělávat tyto žáky tak, abychom respektovali jejich individualitu a potřeby a nastavili podpůrná opatření, tak, aby se potřebného vzdělání dostalo opravdu každému jedinci. V klasifikaci a hodnocení těchto podpůrných opatření došlo v paragrafu 16 Školského zákona k významným změnám, které budou ovšem bez nedostatku finančních prostředků nerealizovatelné. Potřebujeme zkušené odborníky, školní asistenty, speciální pedagogy a to nejen pro děti ohrožené školním neúspěchem, ale i pro děti nadané. Musíme vytvořit podmínky materiální, personální a finanční.

CÍL 2A	Podpora žáků ohrožených školním neúspěchem
Popis	Zajištění individuální podpory žáků mimo vyučování, pravidelné konzultace se zákonnými zástupci
Zodpovědnost za plnění cíle	Ředitel školy, zřizovatel
Opatření	Financování – mimorozpočtové zdroje (EU fondy) Věcná řešení – doučování – vytvoření pozic mentorů, školních asistentů, speciálních pedagogů a školních

	psychologů		
Číslo indikátoru	2		
Název indikátoru k vyhodnocení plnění	Počet podpořených žáků		
Období	2016	2017	2018
Plán	300	300	300
Skutečnost			

CÍL 2B	Tvorba a realizace preventivních programů		
Popis	Aktualizovat a realizovat preventivní programy, zlepšit školní klima		
Zodpovědnost za plnění cíle	Ředitel školy, pedagogický sbor		
Opatření	Financování – mimorozpočtové zdroje, EU fondy Věcná řešení – sestavení a pravidelná aktualizace školního preventivního programu, realizace preventivního programu formou besed, anket, mimoškolní činnosti		
Číslo indikátoru	3		
Název indikátoru k vyhodnocení plnění	Počet uskutečněných preventivních programů		
Období	2016	2017	2018
Plán	60	60	60
Skutečnost			

CÍL 2C	Integrace žáků se speciálními vzdělávacími potřebami do běžných tříd		
Popis	Základní školy v ORP pro všechny – integrace žáků se speciálními potřebami do hlavního vzdělávacího proudu		
Zodpovědnost za plnění cíle	Ředitel školy		
Opatření	Financování – Přímé NIV, mimorozpočtové zdroje (EU fondy) Věcná řešení – zajištění učebních a kompenzačních pomůcek, vytvoření technického zázemí		

	(bezbariérové vstupy), personální zajištění		
Číslo indikátoru	4		
Název indikátoru k vyhodnocení plnění	Počet integrovaných žáků		
Období	2016	2017	2018
Plán	300	300	300
Skutečnost			

CÍL 2D	Vytvoření a stabilizace pozic odborných pracovníků		
Popis	Udržení stávajícího počtu odborných pracovníků (školní psycholog, asistent pedagoga, speciální pedagog) a jeho postupné navýšení, odborníci pro práci v MŠ		
Zodpovědnost za plnění cíle	Ředitel školy		
Opatření	Financování – Přímé NIV, mimorozpočtové zdroje (EU fondy) Věcná řešení – vytvoření pracovních pozic výše uvedených specialistů, rozšiřování DVPP pracovníků škol v této oblasti		
Číslo indikátoru	5		
Název indikátoru k vyhodnocení plnění	Meziroční nárůst počtu pozic odborných pracovníků		
Období	2016	2017	2018
Plán	+3	+3	+3
Skutečnost			

5.3. Okruh 3: Nízká úroveň jazykového vzdělání žáků

Kolik umíš jazyků.....žijeme v globálním světě, kde přestáváme vnímat hranice, chceme, aby naši žáci rozuměli, poznávali jinou kulturu a zvyky, rozšiřovali si obzory. Pro výuku cizích jazyků je nutné vytvořit adekvátní podmínky – mít kvalifikované pedagogy, kteří mají možnost se dále vzdělávat, pracovat s nejmodernějšími učebnicemi v odborných jazykových učebnách. Potřebujeme vytvořit technické zázemí, umožnit žákům vyjíždět do cizích zemí s možností vyzkoušení komunikace v cizím jazyce „naživo“.

Aprobovaní pedagogové pro výuku cizích jazyků na základních školách chybí. Situace se ještě zhoršila zavedením povinné výuky druhého cizího jazyka. Absolventi jazykových oborů odcházejí pracovat na 3. stupeň našeho školství, případně zcela mimo obor. Tato situace je ve školách řešena dalším vzděláváním a zvyšováním odbornosti stávajících pedagogických pracovníků.

CÍL 3A	Další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti cizích jazyků		
Popis	Rozšíření stávající kvalifikace pedagogických pracovníků, zajištění dostatku aprobovaných vyučujících cizího jazyka na ZŠ		
Zodpovědnost za plnění cíle	Ředitel školy		
Opatření	Financování – ONIV, mimorozpočtové zdroje (EU fondy) Věcná řešení – vytvoření podmínek pro DVPP (organizace)		
Číslo indikátoru	6		
Název indikátoru k vyhodnocení plnění	Počet pedagogických pracovníků, kteří si rozšířili aprobační případně kvalifikaci studiem jazykového oboru		
Období	2016	2017	2018
Plán	3	3	3
Skutečnost			

Pro zvyšování úrovně jazykového vzdělávání je nutné vytvořit patřičné podmínky. Je potřeba nakoupit kvalitní učebnice a vytvořit technické zázemí – modernizovat stávající jazykové laboratoře a zakládat nové.

CÍL 3B	Modernizace a zřízení nových jazykových laboratoří		
Popis	Modernizovat jazykové laboratoře (technika) a zřizovat ve školách nové		
Zodpovědnost za plnění cíle	Ředitel školy, zřizovatel		
Opatření	Financování – provozní příspěvek zřizovatele, mimorozpočtové zdroje (EU fondy) Věcná řešení – vybavení novou audiovizuální		

	technikou, kompletní rekonstrukce učeben a přebudování na jazykové laboratoře		
Číslo indikátoru	7		
Název indikátoru k vyhodnocení plnění	Počet nově vzniklých a modernizovaných laboratoří		
Období	2016	2017	2018
Plán			
Skutečnost			

Pozn.: Indikátory jsou předmětem schvalování městského rozpočtu na rok 2016, doplněny budou v prosinci 2015.

CÍL 3C	Zvýšení úrovně jazykových znalostí žáků		
Popis	Organizace studijních pobytů žáků		
Zodpovědnost za plnění cíle	Ředitel školy, zřizovatel		
Opatření	Financování – mimorozpočtové zdroje (EU fondy) Věcná řešení – sledování a využití mimorozpočtových zdrojů, podpora projektových manažerů na školách		
Číslo indikátoru	8		
Název indikátoru k vyhodnocení plnění	Počet uskutečněných výjezdů/počet podpořených žáků		
Období	2016	2017	2018
Plán	5/200	5/200	5/200
Skutečnost			

5.4. Okruh 4: Nízká úroveň technického vzdělání u žáků

Žijeme v oblasti, která tradičně vykazuje nejvyšší nezaměstnanost (podle údajů MPSV připadá v okrese Karviná na jedno volné místo 17,3 uchazeče) a poptávka je hlavně po technických profesích. Hledají se kamnáři, kvalifikovaní seřizovači strojů, ale také manipulanti. Např. průmyslová zóna Nové pole v Karviné nabízela v srpnu 2015 dvacetsedm volných míst a všechny pracovní nabídky se týkají technických profesí – hledají se techničtí odborníci a dělníci. Odborné technické vzdělání je poskytováno dětem na středních a vysokých školách. Naším úkolem na základních školách je podnítit zájem o technické obory, vytvořit podmínky a motivovat také zákonné zástupce žáků. Vzdělání v této oblasti je jedním z hlavních úkolů nejen v naší oblasti ORP, ale i v celorepublikovém měřítku.

Pro vytvoření motivace je důležité mít odborně zdatné učitele a náležité technické podmínky. V současné době mají všechny školy na území ORP odborné počítačové učebny. Vývoj jde ale neustále dopředu a technika začíná být zastaralá. Tento stav je potřeba monitorovat a techniku postupně měnit za moderní tak, aby žáci získali patřičné dovednosti.

CÍL 4A	Modernizace počítačových učeben		
Popis	Modernizace počítačových učeben (hardware, software), modernizace serverových řešení, zasíťování wifi pokrytí		
Zodpovědnost za plnění cíle	Ředitel školy, zřizovatel		
Opatření	Financování – mimorozpočtové zdroje (EU fondy) Věcná řešení – analýza stavu, plán obnovy, nově projektované učebny		
Číslo indikátoru	9		
Název indikátoru k vyhodnocení plnění	Počet modernizovaných učeben		
Období	2016	2017	2018
Plán			
Skutečnost			

Pozn.: Indikátory jsou předmětem schvalování městského rozpočtu na rok 2016, doplněny budou v prosinci 2015.

Základní školy vyučují technické dovednosti v předmětu člověk a svět práce, který je podle podmínek RVP koncipován tak, že výuka práce v dílnách může být součástí, pokud má škola vytvořeny technické podmínky, ale není povinná. Děti bychom měli učit i praktickým činnostem, které rozvíjejí jejich chuť a vztah k fyzické práci.

CÍL 4B	Modernizace a zřizování školních dílen		
Popis	Modernizovat a zřizovat školní dílny		
Zodpovědnost za plnění cíle	Ředitel školy, zřizovatel		
Opatření	Financování – provozní prostředky, mimorozpočtové zdroje (EU fondy) Věcná řešení – analýza stavu, projekt modernizace, realizace projektu		
Číslo indikátoru	10		
Název indikátoru k vyhodnocení plnění	Počet modernizovaných a nově zřízených školních dílen		

Období	2016	2017	2018
Plán			
Skutečnost			

Pozn.: Indikátory jsou předmětem schvalování městského rozpočtu na rok 2016, doplněny budou v prosinci 2015.

Podněcovat technické vzdělávání u žáků lze také zajištěním vhodných a motivačních akcí v prostorách inspirujících k technice. Zdárným příkladem je memorandum uzavřené mezi Dolní oblastí Vítkovic a statutárním městem Karviná, které se rozhodli partnersky spolupracovat při zajištění vzdělávacích a výukových programů v Dolní oblasti Vítkovic pro žáky karvinských základních škol a děti předškolního věku karvinských mateřských škol. Výhodou této spolupráce je možnost obohacení tradičních vzdělávacích programů o speciální interaktivní formy. Memorandum určuje hlavní zásady a oblasti spolupráce a vazby mezi oběma partnery s platností do 31. 12. 2018.

5.5. Okruh 5: Špatná úroveň čtenářské gramotnosti našich žáků

Správné vybudování kompetencí k učení, o které se ve školách snažíme, se neobejde bez zvládnutí čtení s porozuměním. Je to jedna z nejdůležitějších dovedností, kterou na základní škole žák získává. Bez kvalitního rozvoje čtenářské gramotnosti se žáci v profesním životě nedostanou dále. Tuto gramotnost je třeba upevňovat a neustále rozvíjet.

Učme žáky číst s porozuměním, využívejme služeb Regionální knihovny Karviná, která byla partnerem projektu a nabízí základním školám velké množství vzdělávacích programů (viz kapitola 4.3.3.), podporujme spolupráci mezi školami.

CÍL 5A	Zvyšování čtenářské gramotnosti žáků
Popis	Spolupráce s RKK, organizování soutěží, debat nad knihami, realizace čtenářských dílen
Zodpovědnost za plnění cíle	Ředitel školy, vyučující českého jazyka na 1. a 2. stupni
Opatření	Financování – mimorozpočtové zdroje, EU fondy Věcná řešení – spolupráce s RKK, spolupráce škol v rámci ORP
Číslo indikátoru	11
Název indikátoru k vyhodnocení plnění	Počet zapojených škol/ počet podpořených žáků

Období	2016	2017	2018
Plán	10/400	10/400	10/400
Skutečnost			

Pro úspěšný rozvoj čtenářské gramotnosti musíme ve školách vytvořit podmínky a zázemí. Modernizovat knižní fond ve školách, podporovat budování školních knihoven a klubů a vzdělávat učitele, kteří budou dětem nabízet aktivity, které čtenářskou gramotnost podporují.

CÍL 5B	Podpora školních knihoven, klubů		
Popis	Spolupráce s RKK, organizování soutěží, debat nad knihami, realizace čtenářských dílen		
Zodpovědnost za plnění cíle	Ředitel školy, vyučující českého jazyka na 1. a 2. stupni		
Opatření	Financování – provozní prostředky, mimorozpočtové zdroje (EU fondy) Věcná řešení – spolupráce s RKK, spolupráce škol v rámci ORP, projekty pro vybudování a modernizaci školních knihoven		
Číslo indikátoru	12		
Název indikátoru k vyhodnocení plnění	Počet škol s nově zřízenou školním knihovnou nebo školním klubem / nárůst počtu knih v % (mimočítanková četba)		
Období	2016	2017	2018
Plán	1/10%	1/10%	1/10%
Skutečnost			

5.6. Okruh 6: Nízká úroveň matematické gramotnosti žáků

Matematická gramotnost je schopnost jedince formulovat, používat a interpretovat matematiku v různých kontextech. Zahrnuje matematické myšlení, používání matematických pojmů, postupů, faktů a nástrojů k popisu, vysvětlování a předpovídání jevů. Pomáhá jedinci si uvědomit, jakou roli matematika hraje ve světě, a díky tomu správně usuzovat a rozhodovat se tak, jak to vyžaduje konstruktivní, angažované a reflektivní občanství. (zjišťování PISA 2012)

V mezinárodních zjišťováních PISA, která v roce 2003 a 2012 monitorovali úroveň matematické gramotnosti žáků, skončili naši žáci na průměrné úrovni. Celkově však dochází ve srovnání se zeměmi OECD ke zhoršení výsledků a pětina všech žáků vykazuje podle zprávy z roku 2012 naprosto nedostačující matematickou gramotnost, takže nezalost. Stalo se módou chlubit se tím, že matematiku nemáme rádi.

Je třeba žáky vhodně motivovat a úroveň matematických dovedností zvýšit. Klíčovou roli zde budou sehrávat učitelé matematiky na základních školách, kteří se musí seznámit s novými výukovými metodami a systémy (např. matematika profesora Hejného) a vhodně je aplikovat a propojit s tím, co se jim ve výuce matematiky dařilo. V rámci zvýšení motivace žáků je třeba co nejvíce využívat k výuce matematiky i moderní technologie (interaktivní tabule, tablety apod.). Univerzální návod zatím neexistuje, i když se jím soustavně zabývají týmy odborníků na celorepublikové úrovni.

CÍL 6A	Zvýšení úrovně matematické gramotnosti žáků		
Popis	Další vzdělávání učitelů matematiky na 1. a 2. Stupni ZŠ		
Zodpovědnost za plnění cíle	Ředitel školy, vyučující matematiky na 1. a 2. stupni		
Opatření	Financování – přímé výdaje, mimorozpočtové zdroje (EU fondy) Věcná řešení – rozšíření nabídky DVPP pro učitele matematiky, absolvování vzdělávacích programů podle vlastního výběru, výměna zkušeností a příkladů dobré praxe mezi školami ORP.		
Číslo indikátoru	13		
Název indikátoru k vyhodnocení plnění	Počet podpořených osob (učitelé matematiky)		
Období	2016	2017	2018
Plán	30	30	30
Skutečnost			

5.7. Okruh 7: Další vzdělávání pedagogických pracovníků – finance a potřeby

Výchovně vzdělávací proces není záležitostí statickou, neustále se mění a reaguje na okolní změny ve společnosti. Vzdělání učitele nekončí absolutoriem vysoké školy. Učitel musí být garantem promítnutí těchto změn do vzdělávacího procesu a musí na ně umět reagovat. Nároky kladené na učitele jsou vysoké. Je nutné vzdělání neustále doplňovat, a to jak v rámci

vlastní aprobace (odbornosti), tak i ve způsobech různých metod práce (didaktické dovednosti) a v neposlední řadě také v oblasti vztahů ve škole (umění komunikace se žáky a zákonnými zástupci). Zaměřit bychom se měli také na učitelovu osobnost, měl by dokázat bojovat se syndromem vyhoření a umět relaxovat.

Problém dalšího vzdělávání učitelů měl řešit kariérní řád jako nová zákonná norma platná ve školství. Platnost této normy byla opět odsunuta a potřeba zůstává. V této strategii už je nastaven cíl 3A, který samostatně řeší potřebu dalšího vzdělávání v oblasti jazykové gramotnosti a cíl 6A, který se věnuje dalšímu vzdělávání v oblasti gramotnosti matematické.

CÍL 7A	Prohloubení a rozšíření kvalifikace pedagogických pracovníků		
Popis	Doplňování znalostí moderních metod výuky, získávání nových kompetencí potřebných pro upevnění sociálních vazeb ve škole, vzdělávání vedoucích pracovníků		
Zodpovědnost za plnění cíle	Ředitelé škol		
Opatření	Financování – přímé výdaje, mimorozpočtové zdroje (EU fondy) Věcná řešení – aktualizace plánů DVPP na jednotlivých školách, vytvoření vzdělávacích nabídek (např. PPP)		
Číslo indikátoru	14		
Název indikátoru k vyhodnocení plnění	Počet pedagogických pracovníků, kteří absolvovali vzdělávací program		
Období	2016	2017	2018
Plán	150	150	150
Skutečnost			

V projektu docházelo k vzájemným návštěvám mentorů a koordinátorů na jednotlivých školách. Při těchto setkáních docházelo k výměnám zkušeností v práci ředitelů škol, ale také k předání zkušeností mezi učiteli. Tato setkání byla hodnocena jako jedna z nejpřínosnějších aktivit projektu. Výměnu zkušeností je potřebné realizovat ve dvou rovinách. V rámci jednotlivých škol nastavit plány vzájemných hospitací, kdy nejlepší učitelé předvedou své dovednosti a formy práce pro ostatní kolegy. Po sloučení základní škol realizovat vzájemné hospitace také mezi učiteli MŠ a ZŠ.

V rámci oblasti ORP lze uskutečňovat setkání jednotlivých škol u kulatých stolů podle vzoru nastaveného projektem Společná řešení pro lepší učení.

CÍL 7B	Vzájemné hospitace v rámci jednotlivých škol		
Popis	Výměna zkušeností a vzájemné hospitace na úrovni školy		
Zodpovědnost za plnění cíle	Ředitelé škol		
Opatření	Financování – mimorozpočtové zdroje (EU fondy) Věcná řešení – plán vzájemných hospitací, jejich realizace		
Číslo indikátoru	15		
Název indikátoru k vyhodnocení plnění	Počet uskutečněných vzájemných hospitací na školách		
Období	2016	2017	2018
Plán	150	150	150
Skutečnost			

CÍL 7C	Výměna zkušeností mezi pedagogy škol		
Popis	Společná setkání zástupců škol, výměna zkušeností		
Zodpovědnost za plnění cíle	Ředitelé škol, zřizovatel, ORP		
Opatření	Financování – mimorozpočtové zdroje, EU fondy Věcná řešení – rozpis setkání na jednotlivé roky a jejich realizace		
Číslo indikátoru	16		
Název indikátoru k vyhodnocení plnění	Počet uskutečněných setkání (kulatých stolů) na území ORP		
Období	2016	2017	2018
Plán	3	3	3
Skutečnost			

5.8. Vize a náměty do budoucnosti

Problémy a cíle předchozí části jsou časově jasně vymezeny a kvantifikovány. Ve školách na území ORP Karviná se některé školy pokoušejí v rámci svých možností ověřovat i vize, které vybočují z „hlavního proudu“ a jsou příkladem dalších možností, které by mohly na území ORP vzdělávání našich dětí zlepšovat. V současné době brání jejich rozšíření neznalost těchto

pojmu v legislativě českého školství a v nedostatku financí, které jsou dány zvoleným modelem financování jednotlivých škol (normativy).

5.8.1 Školní asistent jako pomocník učitele

Ve školské legislativě se objevuje pracovní pozice asistenta pedagoga jako odborníka, jehož práce je vázána na konkrétního žáka, který se mu věnuje a spolupracuje s učitelem. Pojem školního asistenta jako pomocníka učitele naše legislativa nezná.

Takové asistenty pedagogů (školní asistenty) můžeme najít například ve Velké Británii a Nizozemí. Jejich role ve školách může být obecná. Asistent pomáhá učiteli při běžných činnostech ve třídě, při skupinové práci, projektových dnech. Vykonává dozor nad žáky, je pravou rukou učitele. O poměru asistentů a odborných učitelů v Nizozemsku rozhoduje škola. Přáli bychom si takové asistenty. Znamenalo by to vytvoření nových pracovních pozic a v současných naplněných třídách také více času na individuální práci se žákem.

5.8.2 Mentor nadaného žáka

I tento pojem je naší legislativě neznámý. Jedná se o pedagoga odborníka v daném předmětu, který se individuálně věnuje v rámci své přímé vyučovací povinnosti pouze jednomu případně dvěma nadaným žákům. I v tomto případě jsme limitováni nedostatkem financí.

5.8.3 Diferencovaná výuka hlavních předmětů (matematika, český jazyk)

Pokud máme uspokojit individuální vzdělávací potřeby žáka, bude se nám to dařit jen velmi těžko ve třídě, která má 30 žáků a kde nepůsobí ani asistent pedagoga se souhlasem KÚ či školní asistent projektového typu. Od pátého ročníku jsou již velmi patrné značné rozdíly ve vzdělávacích schopnostech jednotlivých žáků a tak ti nešikovnější opouštějí základní školy a odcházejí na víceletá gymnázia. Je velmi necitlivé po čtyřech letech školní docházky „rozházet“ dětské kolektivy a poničit sociální vazby, které mezi žáky vzniknou. Matematiku a český jazyk považujeme za hlavní předměty, a tak můžeme diferencovat výuku pouze v těchto předmětech. V praxi to znamená dvě třídy v ročníku rozdělit na tři různé výukové skupiny podle schopností žáků, s následnou možností pololetní „propustnosti“, práci ve skupině pak přizpůsobit schopnostem dětí a jejich uplatnění v dalším vzdělávacím stupni školství.

Závěr

---

21. století je stoletím informací a změn. Každý den získáváme nové podněty, které vyhodnocujeme, třídíme a zpracováváme. Máme problém se v nich orientovat jako dospělí a o to těžší je to pro naše děti. Vše nás ovlivňuje, některé informace uchováme, jiné nás míjí. Neustále se něco nového učíme a vyhodnocujeme, zda bude daná informace potřebná. Je jen na nás, jak naučíme dané skutečnosti vnímat, vyhodnocovat a aplikovat naše děti. To je úkol pro dnešní rodinu, školu a instituce, které s dětmi pracují. A je to úkol velmi náročný....

V období od června 2014 do září 2015 realizovalo statutární město Karviná jako obec s rozšířenou působností projekt „Společná řešení pro lepší učení“, který byl financován z Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost a jehož popis je součástí této strategie. Do projektu bylo zapojeno 14 škol a více než 400 žáků, kteří byli ohroženi školním neúspěchem. U kulatých stolů si zástupci škol a spolupracujících organizací vyměňovali nápady a podněty a ty se staly podkladem pro vznik jednoho z výstupů projektu Lokální strategie rozvoje vzdělávání v území ORP Karviná s primárním zaměřením na vzdělávání žáků ohrožených školním neúspěchem.

Problémy, které se u kulatých stolů řešily, měly obecný přesah a tak je součástí této strategie kompletní SWOT analýza, která zpracovává a vyhodnocuje data pro všechny základní školy na území ORP. V kapitole Problémů a cílů jsou zpracovány okruhy problémů se širší platností pro základní školy na území ORP. Nastavení úzké spolupráce a komunikace mezi školami, zřizovateli a dalšími organizacemi jsou velmi cenným výstupem tohoto projektu, který bude využíván i nadále při vyhodnocování plnění cílů této strategie.

Strategie je dokument dynamický a v průběhu času bude docházet k jeho proměnám, které budou ovlivněny novými zákonnými normami, potřebami a poznatky v oblasti vzdělávání. V cílech strategie jsou uvedena opatření, jejichž nositelem jsou ředitelé škol společně se zřizovateli. Garantem a správcem cílů je Odbor rozvoje, do jehož působnosti oblast školství patří. Tato strategie se stane podkladem pro vznik místního akčního plánu vzdělávání.

Součástí mnoha cílů této strategie je dostatečné financování. V dalším období se musíme zaměřit na vyhledávání zdrojů, které bude možné pro naplnění cílů strategie využít. V roce 2014 byl Evropské komisi předložen ke schválení **Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání** (OP VVV), který bude navazovat na Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost a na Operační program Výzkum a vývoj pro inovace. Cílem OP VVV je přispět ke strukturálnímu posunu ČR směrem k ekonomice založené na vzdělané, motivované a kreativní pracovní síle, na produkci kvalitních výsledků výzkumu a jejich využití pro zvýšení konkurenceschopnosti naší země. Prostřednictvím OP VVV bude možné

čerpat finanční prostředky v programovacím období 2014 – 2020. Zajímat nás bude zejména prioritní osa 3 tohoto operačního programu: **Rovný přístup ke kvalitnímu předškolnímu, primárnímu a sekundárnímu vzdělávání** – projekty zaměřené na vzdělávání k sociální integraci dětí a žáků se SVP, na zvýšení kvality předškolního vzdělávání, zlepšení kvality vzdělávání žáků v klíčových kompetencích, rozvoj systému strategického řízení a hodnocení kvality ve vzdělávání, zkvalitnění přípravy budoucích a začínajících pedagogických pracovníků a zvyšování kvality vzdělávání a odborné přípravy včetně posílení jejich relevance pro trh práce.

Je zde optimistický předpoklad, že cíle strategie budou naplňovány, kontrolovány, že se o nich bude i nadále diskutovat a tím se úroveň vzdělání na základních školách v území ORP bude neustále zvyšovat. Budeme usilovat o to, aby nastavené komunikační kanály a metody spolupráce mezi školami, zřizovateli a dalšími organizacemi, které se podílí na vzdělávání dětí, byly funkční i po ukončení tohoto projektu.

Informace a popisy uvedené v tomto dokumentu vznikly v rámci realizovaného projektu „Společná řešení pro lepší učení“ za přispění všech organizací, které se na projektu podílely.

PŘÍLOHY

6. Seznam zkratk

AP	asistent pedagoga
DDM	dům dětí a mládeže
DVPP	další vzdělávání pedagogických pracovníků
IVP	individuální vzdělávací plán
MMK	Magistrát města Karviné
MS kraj	Moravskoslezský kraj
NIV	neinvestiční výdaje
NNO	nestátní neziskové organizace
ONIV	ostatní neinvestiční výdaje
OSPOD	oddělení sociálně právní ochrany dětí
PF	pedagogická fakulta
PPP Karviná	Pedagogicko – psychologická poradna Karviná
RKK	Regionální knihovna Karviná
SO ORP	správní obvod obce s rozšířenou působností
SPOD	sociálně - právní ochrana dětí
SVP	speciální vzdělávací potřeby

7. Samostatná příloha č. 1 Analýza statistických dat a SWOT analýza

8. Samostatná příloha č. 2 Vyhodnocení dat projektu